

2023/2829

20.12.2023

ΣΥΣΤΑΣΗ (ΕΕ) 2023/2829 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 12ης Δεκεμβρίου 2023

για συμπεριληπτικές και ανθεκτικές εκλογικές διαδικασίες στην Ένωση, και την ενίσχυση του ευρωπαϊκού χαρακτήρα και της αποτελεσματικής διεξαγωγής των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 292,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) αναφέρει ότι «η Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες.
- (2) Η δημοκρατία θα πρέπει να προστατεύεται και να καλλιεργείται. Η σταθερότητα, η ασφάλεια και η ευημερία στην Ένωση βασίζονται στη σθεναρή προάσπιση των δημοκρατικών αρχών, αξιών και θεσμών, ωστόσο οι κρίσεις, συμπεριλαμβανομένης της πανδημίας COVID-19 και του ρωσικού επιθετικού πολέμου κατά της Ουκρανίας, έχουν οξύνει ορισμένες προκλήσεις για τις δημοκρατικές αξίες και τους θεσμούς, μεταξύ αυτών η πόλωση, η συγκαλυμμένη επιρροή καθώς και άλλες παρεμβάσεις όπως η χειραγώγηση των πληροφοριών και οι παρεμβάσεις από το εξωτερικό, συμπεριλαμβανομένης της παραπληροφόρησης.
- (3) Το άρθρο 10 παράγραφος 1 της ΣΕΕ προβλέπει ότι η λειτουργία της Ένωσης θεμελιώνεται στην αντιπροσωπευτική δημοκρατία. Το άρθρο 10 παράγραφος 2 της ΣΕΕ ορίζει ότι οι πολίτες εκπροσωπούνται άμεσα στο επίπεδο της Ένωσης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το άρθρο 10 παράγραφος 3 της ΣΕΕ προβλέπει ότι κάθε πολίτης έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στον δημοκρατικό βίο της Ένωσης και ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται όσο το δυνατόν πιο ανοικτά και εγγύτερα στους πολίτες.
- (4) Τα κράτη μέλη έχουν ιδιαίτερες και εκτενείς ευθύνες για την προαγωγή της ευρείας και συμπεριληπτικής δημοκρατικής συμμετοχής και την προώθηση ελεύθερων, δίκαιων και ανθεκτικών εκλογών στην Ένωση.
- (5) Τα πολιτικά κόμματα διαδραματίζουν καίριο ρόλο στις ευρωπαϊκές δημοκρατίες όσον αφορά τη διαμόρφωση πολιτικής συνείδησης, την προώθηση πολιτικών υποψηφίων, την ενθάρρυνση της συμμετοχής των ψηφοφόρων και την έκφραση της βούλησης των πολιτών. Το άρθρο 10 παράγραφος 4 της ΣΕΕ και το άρθρο 12 παράγραφος 2 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναθέτουν βασικό ρόλο στα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα. Το κάθεστώς και η χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων και των ευρωπαϊκών πολιτικών ιδρυμάτων ρυθμίζονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- (6) Η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών για την προώθηση ελεύθερων, δίκαιων και ανθεκτικών εκλογών στην Ένωση έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια. Τα μέτρα που ελήφθησαν πριν από τις εκλογές του 2019 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο οδήγησαν, μεταξύ άλλων, στη δημιουργία ενός πλαισίου συνεργασίας, του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές, σύμφωνα με τη σύσταση C(2018) 5949 της Επιτροπής⁽¹⁾. Το δίκτυο αυτό προωθεί τη συνεργασία, την αμοιβαία μάθηση και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των αρχών που είναι αρμόδιες για την παρακολούθηση και την επιβολή των κανόνων που σχετίζονται με το εκλογικό πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένων των εκλογικών αρχών.
- (7) Στη σύσταση C(2018) 5949, η Επιτροπή παρότρυνε επίσης τα κράτη μέλη να λάβουν κατάλληλα και αναλογικά τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για τη διαχείριση των κινδύνων που απειλούν την ασφάλεια των συστημάτων δικτύου και πληροφοριών που χρησιμοποιούνται για τη διοργάνωση εκλογών.

⁽¹⁾ Σύσταση της Επιτροπής σχετικά με τα εκλογικά δίκτυα συνεργασίας, τη διαδικτυακή διαφάνεια, την προστασία από περιστατικά κυβερνοασφάλειας και την καταπολέμηση των εκστρατειών παραπληροφόρησης στο πλαίσιο των εκλογών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου [C(2018) 5949 της 12.9.2018], https://commission.europa.eu/system/files/2018-09/soteu2018-09/soteu2018-cybersecurity-elections-recommendation-5949_en.pdf.

- (8) Το σχέδιο δράσης για την ευρωπαϊκή δημοκρατία ⁽²⁾ στοχεύει στην ενδυνάμωση των πολιτών και την ενίσχυση της δημοκρατικής ανθεκτικότητας σε ολόκληρη την Ένωση με την προώθηση ελεύθερων και δίκαιων εκλογών στην Ένωση, την ενίσχυση της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης και την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης. Τον Νοέμβριο του 2021 η Επιτροπή παρουσίασε δέσμη μέτρων που αποσκοπούν στην ενίσχυση της ακεραιότητας των εκλογών και του ανοικτού δημοκρατικού διαλόγου, συμπεριλαμβανομένης πρότασης για τη διαφάνεια και τη στόχευση της πολιτικής διαφήμισης ⁽³⁾, πρότασης για τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα ⁽⁴⁾ και προτάσεων σχετικά με τα δικαιώματα ψήφου των μετακινούμενων πολιτών της Ένωσης ⁽⁵⁾.
- (9) Η ανθεκτικότητα των εκλογικών διαδικασιών στην Ένωση θα πρέπει να ενισχυθεί, σε πλήρη συμμόρφωση με τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις δημοκρατικές αξίες που κατοχυρώνονται σε ενωσιακά και διεθνή πρότυπα.
- (10) Η σταθερότητα της εκλογικής νομοθεσίας είναι καθοριστικής σημασίας για την ακεραιότητα και την αξιοπιστία των εκλογικών διαδικασιών. Οι κανόνες που αλλάζουν συχνά ή λίγο πριν από τις εκλογές ενδέχεται να προκαλέσουν σύγχυση τόσο σε ψηφοφόρους όσο και σε εκλογικούς υπαλλήλους, ενώ ενδέχεται οι εν λόγω κανόνες να υποστούν στρεβλώσεις ή να τύχουν πλημμελούς εφαρμογής. Αυτό μπορεί επίσης να εκληφθεί ως εργαλείο που προορίζεται να επηρεάσει τα αποτελέσματα υπέρ όσων κατέχουν ήδη το εκάστοτε αξίωμα. Σύμφωνα με την κατευθυντήρια γραμμή II.2.b του κώδικα ορθής πρακτικής σε εκλογικά ζητήματα ⁽⁶⁾ που εξέδωσε η επιτροπή του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη δημοκρατία μέσω του δικαίου (επιτροπή της Βενετίας), τα θεμελιώδη στοιχεία της εθνικής εκλογικής νομοθεσίας δεν θα πρέπει να μπορούν να τροποποιηθούν λιγότερο από ένα έτος πριν από τις εκλογές. Τα θεμελιώδη αυτά στοιχεία περιλαμβάνουν ιδίως τους κανόνες που αφορούν τη μετατροπή των ψήφων σε έδρες, τη συμμετοχή σε εκλογικές επιτροπές ή σε άλλα όργανα που διοργανώνουν την ψηφοφορία, καθώς και τον καθορισμό των ορίων των εκλογικών περιφερειών και την κατανομή των εδρών μεταξύ των εκλογικών περιφερειών. Μολονότι δεν θα πρέπει να γίνεται επίκληση της αρχής της σταθερότητας της εκλογικής νομοθεσίας για τη διατήρηση κατάστασης αντίθετης προς τα διεθνή εκλογικά πρότυπα, τίποτα στην παρούσα σύσταση δεν θα πρέπει να εκλαμβάνεται ότι καλεί τα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα αντίθετα προς την κατευθυντήρια γραμμή II.2.b του κώδικα ορθής πρακτικής σε εκλογικά ζητήματα.
- (11) Για να προωθηθεί υψηλή προσέλευση ψηφοφόρων και ευρεία συμμετοχή των πολιτών στη δημοκρατική διαδικασία, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσφέρουν προσβάσιμα και φιλικά προς τον χρήστη εργαλεία εγγραφής για τους υποψηφίους και τους ψηφοφόρους, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των διαφορετικών ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των πολιτών που διαμένουν στο εξωτερικό. Θα πρέπει να προβλεφθούν μεγαλύτερη ευελιξία όσον αφορά τις προθεσμίες των διαδικασιών εγγραφής στους εκλογικούς καταλόγους και τους καταλόγους υποψηφίων ή ενισχυμένες ευκαιρίες εγγραφής ψηφοφόρων και υποψηφίων, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας πρόσβασης σε ειδικές ρυθμίσεις ψηφοφορίας, με ηλεκτρονικά μέσα, λαμβανομένης δεόντως υπόψη της οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁷⁾. Ταυτόχρονα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να δώσουν προσοχή στο γεγονός ότι διαφορετικές ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, ενδέχεται να αντιμετωπίζουν εμπόδια κατά την πρόσβαση στο διαδίκτυο και στις ψηφιακές τεχνολογίες ή ενδέχεται να μην διαθέτουν δεξιότητες για την αποτελεσματική χρήση τους.
- (12) Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν στους πολίτες της Ένωσης πληροφορίες σχετικά με τους βασικούς κανόνες και τις πρακτικές ρυθμίσεις που αφορούν την άσκηση των εκλογικών τους δικαιωμάτων στη χώρα τους. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να παρέχονται προδραστικά, με ολοκληρωμένο, σαφή και απλό τρόπο. Θα πρέπει να χρησιμοποιούνται περισσότεροι του ενός δίαυλοι πληροφοριών, με τη

⁽²⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με το σχέδιο δράσης για την ευρωπαϊκή δημοκρατία [COM(2020) 790 final της 3.12.2020], <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=COM%3A2020%3A790%3AFIN>.

⁽³⁾ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη διαφάνεια και τη στόχευση της πολιτικής διαφήμισης [COM(2021) 731 final της 25.11.2021], <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52021PC0731>.

⁽⁴⁾ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το καθεστώς και τη χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων και των ευρωπαϊκών πολιτικών ιδρυμάτων (αναδιτύπωση) [COM(2021) 734 final της 25.11.2021], <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A52021PC0734>.

⁽⁵⁾ Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τις λεπτομέρειες άσκησης του δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλεγείν κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από τους πολίτες της Ένωσης που κατοικούν σε ένα κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι (αναδιτύπωση) [COM(2021) 732 final της 25.11.2021] και πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί των λεπτομερών κανόνων άσκησης του δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλεγείν κατά τις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές από τους πολίτες της Ένωσης που κατοικούν σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι (αναδιτύπωση) [COM(2021) 733 final της 25.11.2021], https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/eu-citizenship-and-democracy/electoral-rights_el.

⁽⁶⁾ Συμβούλιο της Ευρώπης, επιτροπή της Βενετίας, 30 Οκτωβρίου 2002, Code of Good Practice in electoral matters (Κώδικας ορθής πρακτικής σε εκλογικά ζητήματα), που εκδόθηκε από την επιτροπή της Βενετίας κατά την 51η και 52η σύνοδό της, <https://rm.coe.int/090000168092af01>.

⁽⁷⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2016/2102 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2016, για την προβασιμότητα των ιστοτόπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές των οργανισμών του δημόσιου τομέα (ΕΕ L 327 της 2.12.2016, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/2102/oj>).

συμμετοχή του τοπικού επιπέδου. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να βασιστούν σε σύγχρονα εργαλεία επικοινωνίας, σε διάφορες μορφές και σε περισσότερες από μία γλώσσες, όπως σύντομα επεξηγηματικά βίντεο τα οποία παρέχουν πρακτικές πληροφορίες σε σαφή και απλή γλώσσα. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιήσουν τις απαιτήσεις προσβασιμότητας που προβλέπονται στο παράρτημα I της οδηγίας (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁸⁾.

- (13) Η πανδημία COVID-19 ανέδειξε το ενδιαφέρον των κρατών μελών να εισαγάγουν συμπληρωματικές μεθόδους ψηφοφορίας για τη στήριξη της προσέλευσης των ψηφοφόρων, όπως η εκ των προτέρων, η επιστολική και η ηλεκτρονική ψηφοφορία, καθώς και η ψηφοφορία σε φορητή κάλπη. Ωστόσο, εφόσον καταστούν διαθέσιμες τέτοιες συμπληρωματικές μέθοδοι ψηφοφορίας, θα χρειαστεί να υπάρξουν διασφαλίσεις ώστε να εξασφαλίζονται ελεύθερες, δίκαιες και ανθεκτικές εκλογές με πλήρη σεβασμό των δημοκρατικών προτύπων και των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να διασφαλίσουν ότι παραμένουν διαθέσιμες οι παραδοσιακές μέθοδοι ψηφοφορίας. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου εφαρμόζεται όταν οι εν λόγω μέθοδοι ψηφοφορίας συνεπάγονται την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ⁽⁹⁾. Η επιτομή πρακτικών ηλεκτρονικής ψηφοφορίας και άλλων πρακτικών ΤΠΕ ⁽¹⁰⁾, που δημοσιεύτηκε από την Επιτροπή στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων του 2023 για την ιδιγένεια, παρέχει σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τα εφαρμοστέα νομικά πλαίσια, τα συστήματα λογισμικού και τις τεχνολογίες, τις μεθοδολογίες δοκιμών, τις λειτουργικές και επιχειρησιακές ροές, τα χαρακτηριστικά προσβασιμότητας, τις απειλές και τα τρωτά σημεία, καθώς και μέτρα μετριασμού.
- (14) Για να προωθήσουν τον σεβασμό των εκλογικών δικαιωμάτων των πολιτών, τα κράτη μέλη θα πρέπει, όταν εφαρμόζουν συμπληρωματικές μεθόδους ψηφοφορίας, να διασφαλίζουν ότι οι πολίτες ενημερώνονται δεόντως και λαμβάνουν την αναγκαία στήριξη για να τις χρησιμοποιήσουν. Είναι επίσης σημαντικό οι εκλογικοί υπάλληλοι να λαμβάνουν κατάλληλη κατάρτιση.
- (15) Το 2018 η Επιτροπή εξέδωσε κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εφαρμογή των ενωσιακών κανόνων για την προστασία των δεδομένων στο πλαίσιο των εκλογών, τονίζοντας τις υποχρεώσεις προστασίας των δεδομένων των διαφόρων παραγόντων που εμπλέκονται στις εκλογικές διαδικασίες, όπως οι εθνικές εκλογικές αρχές, τα πολιτικά κόμματα, οι μεσίτες και οι αναλυτές δεδομένων, οι πλατφόρμες μέσω κοινωνικής δικτύωσης και τα δίκτυα διαφημίσεων στο διαδίκτυο. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων και οι εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων έχουν επίσης ασχοληθεί με το ζήτημα της προστασίας των δεδομένων στο εκλογικό πλαίσιο ⁽¹¹⁾. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, από όλους τους παράγοντες πριν από τις εκλογές του 2024 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καθώς και μετά από τις εκλογές αυτές.
- (16) Τα εργαλεία παρακολούθησης και κατασκοπευτικού λογισμικού δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για να παρεμποδίζουν τον δημοκρατικό διάλογο, ιδίως στοχεύοντας πολιτικούς παράγοντες και δημοσιογράφους. Η χρήση κατασκοπευτικού λογισμικού μπορεί, υπό ορισμένες συνθήκες, να αποτελεί ζήτημα εθνικής ασφάλειας, αλλά η χρήση κατασκοπευτικού λογισμικού για την απόκτηση πολιτικού πλεονεκτήματος δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να δικαιολογηθεί ως ζήτημα εθνικής ασφάλειας. Η εθνική ασφάλεια θα πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να διαφυλάσσεται η αποτελεσματική εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου.
- (17) Είναι αναγκαίο να υποστηριχθεί η συμμετοχή στις εκλογές όλων των ομάδων πολιτών, ως ψηφοφόρων και ως υποψηφίων, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων αναγκών τους καθώς και των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν. Στην έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τις εκλογές του 2019 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ⁽¹²⁾ υπογραμμίστηκε, μεταξύ άλλων, ότι πρέπει ακόμη να σημειωθεί πρόοδος όσον αφορά τη συμπεριληπτικότητα των εκλογών και τη δημοκρατική συμμετοχή σε αυτές των νέων, των γυναικών, των μετακινούμενων πολιτών της Ένωσης και των ατόμων με αναπηρία. Στην έκθεση επισημάνθηκε επίσης ότι, για τις εκλογές του 2019 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, συγκεκριμένες ομάδες, παρόλο που αποτελούν σημαντικό μέρος του εκλογικού σώματος, εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται μεταξύ των εκλεγμένων μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όπως τα άτομα με αναπηρία.

⁽⁸⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών (ΕΕ L 151 της 7.6.2019, σ. 70, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj>).

⁽⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

⁽¹⁰⁾ https://commission.europa.eu/document/b0898ba3-c7ad-4af5-8467-5e23a0469a78_el

⁽¹¹⁾ Παράρτημα I της δήλωσης 2/2019 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων σχετικά με τη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τη διάρκεια πολιτικών εκστρατειών, η οποία εκδόθηκε στις 13 Μαρτίου 2019.

⁽¹²⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή – Έκθεση σχετικά με τις εκλογές του 2019 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο [COM(2020) 252 final της 19.6.2020], <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0252>.

- (18) Η συμπεριληπτικότητα των εκλογών και η συμμετοχή όλων των ομάδων μπορούν να υποστηριχθούν από τα κράτη μέλη και τα πολιτικά κόμματα μέσω ειδικών πολιτικών και μέτρων, τα οποία θα λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες τους και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν. Στο πλαίσιο αυτό μπορεί να λαμβάνεται υπόψη το δημογραφικό υπόβαθρο και η γεωγραφική θέση. Η συλλογή δεδομένων σχετικά με τη συμμετοχή συγκεκριμένων ομάδων, σε πλήρη συμμόρφωση με τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις απαιτήσεις προστασίας των δεδομένων, θα μπορούσε να στηρίξει τον εντοπισμό προκλήσεων και τον σχεδιασμό πολιτικών για την αντιμετώπισή τους. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να δρομολογήσουν στοχευμένες εκστρατείες ενημέρωσης οι οποίες θα λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες συγκεκριμένων ομάδων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να στηρίξουν, σύμφωνα με τους εκλογικούς τους κανόνες, τη συμμετοχή στις εκλογές των πολιτών της Ένωσης που διαμένουν σε τρίτες χώρες.
- (19) Οι νέοι πολίτες θα πρέπει να υποστηρίζονται κατά την άσκηση των εκλογικών τους δικαιωμάτων, τόσο ως ψηφοφόροι όσο και ως υποψήφιοι. Αρκετά κράτη μέλη έχουν ήδη μειώσει την ελάχιστη ηλικία ψήφου στα 16 ή στα 17 έτη, ενώ άλλα εξετάζουν το ενδεχόμενο να το πράξουν. Η στήριξη της συμμετοχής των νέων πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των ψηφοφόρων που ψηφίζουν για πρώτη φορά, μπορεί να περιλαμβάνει δράσεις όπως η προώθηση της αγωγής του πολίτη, η διοργάνωση προσομοιώσεων εκλογών στα σχολεία, οι δοκιμασίες γνώσης ή οι καλλιτεχνικοί διαγωνισμοί σε σχέση με τις εκλογές, οι φιλικές προς τους νέους εκστρατείες επικοινωνίας, οι εκλογικοί οδηγοί για την εξοικείωση των παιδιών και των εφήβων με τη διαδικασία εγγραφής στους εκλογικούς καταλόγους και ψηφοφορίας, η ενθάρρυνση των μαθητών να γίνουν εκλογικοί παρατηρητές και προγράμματα μεταξύ ομοτίμων στα οποία οι νέοι ψηφοφόροι μπορούν να μοιράζονται τις εμπειρίες τους. Θα πρέπει να παρέχεται στήριξη στους νέους πολίτες που ασκούν τα εκλογικά τους δικαιώματα, μεταξύ άλλων με την προώθηση των δεξιοτήτων τους και με τη στήριξη ενός περιβάλλοντος που θα τους επιτρέπει να ψηφίζουν με ελεύθερο και δίκαιο τρόπο. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν τον «Οδηγό για την Ιθαγένεια της ΕΕ» για να βοηθήσουν τους νέους πολίτες να εξοικειωθούν με την ιστορία, τις αξίες και τα δικαιώματα που αποτελούν τη βάση της ιδιότητάς τους ως πολιτών της Ένωσης, καθώς και με τα οφέλη της ιθαγένειας της Ένωσης και τις ευκαιρίες που προσφέρει για δημοκρατική συμμετοχή. Θα πρέπει να υποστηριχθεί η διάδοση ορθών πρακτικών.
- (20) Όπως επισημαίνεται στο στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για τους Ρομά⁽¹³⁾, θα πρέπει να ενθαρρύνεται η συμμετοχή των Ρομά στην πολιτική ζωή σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ενωσιακό επίπεδο. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στα κράτη μέλη με σημαντικό πληθυσμό Ρομά. Το σχέδιο δράσης της Επιτροπής για την καταπολέμηση του ρατσισμού⁽¹⁴⁾ σηματοδότησε την πρόθεση της Επιτροπής να συνεργαστεί με τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Συνεργασίας για τις Εκλογές και την κοινωνία των πολιτών για τη βελτίωση της συμμετοχής ομάδων που είναι επιρρεπείς στην περιθωριοποίηση, όπως τα άτομα με μειονοτικό φυλετικό ή εθνοτικό υπόβαθρο.
- (21) Το άρθρο 8 της ΣΛΕΕ ορίζει ότι η ΕΕ θα πρέπει να επιδιώκει να εξαλειφθούν οι ανισότητες και να προαχθεί η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλες τις δράσεις της. Στη «Στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025»⁽¹⁵⁾, η Επιτροπή δεσμεύτηκε να επιδιώκει ίσες ευκαιρίες για τις γυναίκες και να επιτύχει την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων στη λήψη αποφάσεων και στην πολιτική. Στην έκθεσή της του 2023 για την ισότητα των φύλων στην ΕΕ⁽¹⁶⁾, η Επιτροπή υπενθύμισε την ανάγκη για ισότιμη συμμετοχή γυναικών και ανδρών σε θέσεις λήψης πολιτικών αποφάσεων, ώστε να αντικατοπτρίζεται καλύτερα η σύνθεση της κοινωνίας και να ενισχύεται η δημοκρατία στην ΕΕ. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να ενθαρρύνουν την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων στα διοικητικά όργανα των οργάνων διαχείρισης των εκλογών και να παρακολουθούν, να υποστηρίζουν και να αξιολογούν τακτικά την πρόοδο όσον αφορά την ισότητα των φύλων κατά την άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να προωθήσουν μέτρα για τη στήριξη της ισότητας των φύλων όσον αφορά την πρόσβαση και τη συμμετοχή στις εκλογές. Κατά τον σχεδιασμό τέτοιων μέτρων, θα μπορούσαν να βασίζονται στην εμπειρογνωσία και τα δεδομένα σχετικά με την ισότητα των φύλων του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων. Τα μέτρα θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν την εναλλαγή γυναικών και ανδρών σε καταλόγους υποψηφίων, τη χρήση άλλων τύπων ποσοτώσεων φύλου, τη σύνδεση της χορήγησης δημόσιας χρηματοδότησης στα πολιτικά κόμματα με την προώθηση της πολιτικής συμμετοχής των γυναικών ή άλλα συναφή μέτρα. Για τη στήριξη της ισότητας των φύλων, τα πολιτικά κόμματα θα πρέπει να διαθέτουν εσωτερικές πολιτικές για την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων, στοχευμένη κατάρτιση και ευαισθητοποίηση. Τα πολιτικά κόμματα θα πρέπει να ενθαρρύνουν την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων στους εκλογικούς καταλόγους και στα διοικητικά τους όργανα. Τα κράτη μέλη και τα πολιτικά κόμματα θα πρέπει να λάβουν μέτρα για την αποτελεσματική πρόληψη και αντιμετώπιση της έμφυλης ρητορικής μίσους κατά πολιτικά ενεργών γυναικών που έχει ως στόχο να τις απαξιώσει ή να τις αποθαρρύνει από την πολιτική συμμετοχή.

⁽¹³⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο — Μια Ένωση ισότητας: στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά [COM(2020) 620 final της 7.10.2020], https://commission.europa.eu/system/files/2021-01/eu_roma_strategic_framework_for_equality_inclusion_and_participation_for_2020_-_2030_0.pdf.

⁽¹⁴⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Μια Ένωση ισότητας: σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού 2020-2025 [COM(2020) 565 final της 18.9.2020], <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=COM%3A2020%3A0565%3AFIN>.

⁽¹⁵⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Μια Ένωση ισότητας: Στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025 [COM(2020) 152 final της 5.3.2020], <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=COM:2020:152:FIN>.

⁽¹⁶⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών — Έκθεση του 2023 για την ισότητα των φύλων στην ΕΕ, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2838/4966>.

- (22) Η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΣΗΕΔΑΑ), στην οποία η ΕΕ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, και όλα τα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη, απαιτεί από τα συμβαλλόμενα κράτη να εγγυώνται στα άτομα με αναπηρία πολιτικά δικαιώματα και τη δυνατότητα να τα απολαμβάνουν σε ισότιμη βάση με τα άλλα άτομα. Για να στηρίξουν τη συμπεριληπτική συμμετοχή, τα κράτη μέλη θα πρέπει, σύμφωνα με τις διεθνείς δεσμεύσεις τους, συμπεριλαμβανομένης της ΣΗΕΔΑΑ, να στηρίζουν τα άτομα με αναπηρία στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων τους, είτε ως ψηφοφόρων είτε ως υποψηφίων, και να αποτρέπουν και να αίρουν τα εμπόδια που τα άτομα αυτά συναντούν κατά τη συμμετοχή τους στις εκλογές, σύμφωνα με τη στρατηγική της Επιτροπής για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030⁽¹⁷⁾. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία της Ένωσης και τα διεθνή πρότυπα, να αναθεωρήσουν τη δυνατότητα γενικής στέρησης των εκλογικών δικαιωμάτων των ατόμων με διανοητική και ψυχοκοινωνική αναπηρία χωρίς ατομική αξιολόγηση και δυνατότητα δικαστικού ελέγχου. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τον οδηγό ορθών εκλογικών πρακτικών στα κράτη μέλη για τη συμμετοχή των πολιτών με αναπηρία στην εκλογική διαδικασία⁽¹⁸⁾ που εξαγγέλθηκε στη στρατηγική της Επιτροπής για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030, και να συνεχίσουν να συνεργάζονται με την Επιτροπή, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές, για την υποστήριξη της αποτελεσματικής παρακολούθησης, λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις που εκφράζονται από οντότητες που εκπροσωπούν τα συμφέροντα των ατόμων με αναπηρία. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο εφαρμογής πρακτικών μέτρων για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας των εκλογικών κέντρων, μεταξύ άλλων με τη χρήση μέσων όπως οι κωδικοί QR, η γραφή Braille, οι μεγάλοι μεγέθους εκτυπώσεις, οι ακουστικοί οδηγοί και οι οδηγοί σε κείμενο για όλους, οι απτικές μεμβράνες, οι μεγεθυντικοί φακοί, ο πρόσθετος φωτισμός, οι σφραγίδες και τα προσβάσιμα εργαλεία γραφής. Τα πολιτικά κόμματα θα πρέπει να συνεκτιμούν τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία κατά την προεκλογική εκστρατεία τους, για παράδειγμα διοργανώνοντας εκδηλώσεις σε προσβάσιμες τοποθεσίες και χρησιμοποιώντας μέσα, τρόπους και μορφές επικοινωνίας σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ένωσης και των κρατών μελών για την προσβασιμότητα. Τα κράτη μέλη και τα πολιτικά κόμματα θα πρέπει επίσης να εξετάσουν το ενδεχόμενο παροχής άλλων μορφών υποστήριξης, όπως τηλεφωνική βοήθεια, διερμηνεία στη νοηματική γλώσσα, προσβάσιμη μεταφορά και προσβάσιμες διαδικασίες υποβολής αίτησης για την παροχή καταλύματος.
- (23) Δεδομένου ότι βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της ακεραιότητας των εκλογών και στην πλέον κατάλληλη θέση για να στηρίξουν την πραγματική πολιτική συμμετοχή, τα πολιτικά κόμματα και οι οργανώσεις προεκλογικών εκστρατειών θα πρέπει να ενθαρρύνονται να προωθούν την ακεραιότητα των εκλογών και τη διενέργεια δίκαιων προεκλογικών εκστρατειών, μεταξύ άλλων μέσω της ανάπτυξης και της τήρησης κωδικών δεοντολογίας ή προεκλογικών δεσμεύσεων για τη στήριξη ελεύθερων, δίκαιων και ανθεκτικών εκλογών. Οι εν λόγω κώδικες δεοντολογίας ή δεσμεύσεις θα πρέπει να προωθούν υψηλά δημοκρατικά πρότυπα. Θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν δεσμεύσεις όπως η μη αποδοχή χρηματοδοτικών συνεισφορών έναντι πλεονεκτήματος ή η αποχή από την προώθηση στερεοτύπων, δηλώσεων και προκαταλήψεων που εισάγουν διακρίσεις εις βάρος συγκεκριμένων ομάδων με βάση ιδίως το φύλο, τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις τους, την αναπηρία, την ηλικία ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό.
- (24) Οι εν λόγω κώδικες ή δεσμεύσεις θα πρέπει να τίθενται στη διάθεση του ευρύτερου κοινού αρκετά πριν από τις ημέρες των εκλογών και να συνοδεύονται από κατάλληλες δραστηριότητες ευαισθητοποίησης των ενδιαφερόμενων οντοτήτων.
- (25) Οι πληροφορίες σχετικά με οργανώσεις, ιδρύματα και άλλες νομικές οντότητες που συνδέονται με ευρωπαϊκά και εθνικά πολιτικά κόμματα ή διοργανώνουν εκστρατείες για λογαριασμό τους θα πρέπει να διατίθενται στο κοινό από τα ευρωπαϊκά και τα εθνικά πολιτικά κόμματα, ώστε να μπορούν οι πολίτες να κατανοούν τις αλληλεξαρτήσεις μεταξύ των διαφόρων πολιτικών παραγόντων που προωθούν τους ίδιους πολιτικούς στόχους και δράσεις, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο της πολιτικής διαφήμισης. Οι πληροφορίες αυτές θα βοηθήσουν επίσης τις εποπτικές αρχές να έχουν μια επισκόπηση των χρηματοοικονομικών συνδέσεων και των διαρθρωτικών δεσμών μεταξύ των διαφόρων οντοτήτων που συνδέονται με πολιτικά κόμματα.
- (26) Τα ευρωπαϊκά και εθνικά πολιτικά κόμματα θα πρέπει περαιτέρω να παρέχουν τη δυνατότητα στους πολίτες, τις αρχές και τις ενδιαφερόμενες οντότητες να εκπληρώνουν τον ρόλο τους στη δημοκρατική διαδικασία, μεταξύ άλλων με τον εντοπισμό πιθανών παρεμβάσεων ή χειραγώγησης των εκλογικών διαδικασιών και με τη δημοσιοποίηση στους ιστότοπους τους πληροφοριών σχετικά με τη χρήση από μέρους τους της πολιτικής διαφήμισης, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών σχετικά με τα ποσά που δαπανώνται για διαφήμιση καθώς και τις πηγές χρηματοδότησής τους. Για να διασφαλιστεί υψηλό επίπεδο διαφάνειας στις πολιτικές εκστρατείες και να προωθηθεί η λογοδοσία κατά τη χρήση της πολιτικής διαφήμισης, τα ευρωπαϊκά και εθνικά πολιτικά κόμματα θα πρέπει επίσης να εξετάσουν το ενδεχόμενο να διασφαλίσουν, με οικειοθελή τρόπο, και να αποτυπώσουν στις δεσμεύσεις και τους κώδικες δεοντολογίας τους, ότι η πολιτική διαφήμιση που χρησιμοποιούν μπορεί να προσδιοριστεί σαφώς ως τέτοια και να διακριθεί από άλλες διαφημίσεις και, κατά περίπτωση, από άλλο υλικό, όπως μη πληρωμένο περιεχόμενο. Θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο να καθιστούν διαθέσιμες τις πολιτικές τους διαφημίσεις μαζί με πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα του πολιτικού κόμματος που τις χρηματοδοτεί και, κατά περίπτωση, ουσιαστικές πληροφορίες σχετικά με τη στόχευση των διαφημίσεων καθώς και την τυχόν χρήση συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης.

⁽¹⁷⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Ένωση ισότητας: στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030 [COM(2021) 101 final], <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52021DC0101>.

⁽¹⁸⁾ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής: Οδηγός ορθών εκλογικών πρακτικών στα κράτη μέλη σχετικά με τη συμμετοχή των πολιτών με αναπηρία στην εκλογική διαδικασία [SWD(2023) 408 final], https://commission.europa.eu/document/66b9212e-e9b0-409d-88a3-c0e505a5e670_el.

- (27) Η παρακολούθηση των εκλογών είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για τη συμμετοχή των πολιτών στην εκλογική διαδικασία και τη βελτίωση της εμπιστοσύνης του κοινού στις εκλογές. Στόχος είναι να ενισχυθεί η διαφάνεια των εκλογικών διαδικασιών, να υποστηριχθεί η δέσμευση και η συμμετοχή και να προωθηθούν ελεύθερες, δίκαιες και ανθεκτικές εκλογικές διαδικασίες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν και να διευκολύνουν την αμερόληπτη και ανεξάρτητη παρακολούθηση εκλογών, μεταξύ άλλων από πολίτες και διεθνείς οργανισμούς, σε όλα τα στάδια της εκλογικής διαδικασίας, λαμβάνοντας υπόψη τα νομικά τους πλαίσια και τις διεθνείς δεσμεύσεις τους. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει, ειδικότερα, την παρακολούθηση της εγγραφής στους εκλογικούς καταλόγους, της καταμέτρησης των ψηφοδελτίων, της συμμετοχής συγκεκριμένων ομάδων, την παρακολούθηση της πολιτικής διαφήμισης και χρηματοδότησης και της εφαρμογής των εκλογικών κανόνων στο διαδίκτυο.
- (28) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να στηρίξουν την ανάπτυξη ικανότητας και εμπειρογνώσιας στην παρακολούθηση εκλογών, μεταξύ άλλων με την υποστήριξη της κατάρτισης των εκλογικών παρατηρητών, με βάση τις γνώσεις που ανταλλάσσονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές και τα διεθνή πρότυπα και τις βέλτιστες πρακτικές, όπως η διακήρυξη αρχών για τη διεθνή παρακολούθηση εκλογών που εγκρίθηκε το 2005 στα Ηνωμένα Έθνη⁽¹⁹⁾, και τα πρότυπα της επιτροπής της Βενετίας και του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη/Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ειδική κατάρτιση θα μπορούσε να παρέχεται σε νεότερους εκλογικούς παρατηρητές.
- (29) Οι ειδικές δράσεις για στήριξη της παρακολούθησης εκλογών θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τη διοργάνωση ειδικών συνεδριάσεων και διαβουλεύσεων μεταξύ εθνικών εκλογικών δικτύων και ομάδων παρατηρητών, κοινών σεμιναρίων για την αξιολόγηση των εκλογών και κοινών πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στην ευαισθητοποίηση και την ανάπτυξη πολιτικών για την παρακολούθηση των εκλογών με σκοπό τη στήριξη της ακεραιότητας, της ανθεκτικότητας και του δημοκρατικού χαρακτήρα των εκλογών. Οι ανταλλαγές βέλτιστων πρακτικών όσον αφορά την παρακολούθηση εκλογών μεταξύ των κρατών μελών στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές θα πρέπει να περιλαμβάνουν στήριξη των εκλογικών παρατηρητών και ειδικές δράσεις ευαισθητοποίησης.
- (30) Τα πολιτικά κόμματα και οι οργανώσεις προεκλογικών εκστρατειών θα πρέπει επίσης να διευκολύνουν τις δραστηριότητες των εκλογικών παρατηρητών που συνεργάζονται μαζί τους, μεταξύ άλλων παρέχοντάς τους την απαραίτητη πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητές τους στο πλαίσιο των εκλογών.
- (31) Τα εύρωστα και με ελάχιστες διαταραχές εκλογικά συστήματα και διαδικασίες αποτελούν βασική προϋπόθεση των δημοκρατιών. Ανθρώπινα σφάλματα, απρόβλεπτες καταστροφές και διάφορα περιστατικά μπορούν να απειλήσουν τις εκλογικές διαδικασίες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν την ανθεκτικότητα των εκλογικών διαδικασιών, μεταξύ άλλων μέσω της ιδιαίτερης προστασίας των συναφών με τις εκλογές υποδομών και λαμβάνοντας τα αναγκαία μέτρα όσον αφορά τις εγκαταστάσεις, τον εξοπλισμό, τα δίκτυα, τα συστήματα και τις υποδομές από άλλους τομείς που χρησιμοποιούνται για τις εκλογές.
- (32) Όπως επισημαίνεται στο σχέδιο δράσης για την ευρωπαϊκή δημοκρατία, ο χαρακτηρισμός των εκλογικών διαδικασιών ή πτυχών της διοίκησής τους ως υποδομών ζωτικής σημασίας θα μπορούσε να καταστήσει αποτελεσματικότερες τις προσπάθειες για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων απειλών. Αυτό θα συνεπαγόταν την αντιμετώπιση των προκλήσεων που σχετίζονται με τις εκλογικές περιόδους, την παρακολούθηση των εκλογών, την ανεξάρτητη εκλογική εποπτεία και τα αποτελεσματικά μέσα έννομης προστασίας, και θα κάλυπτε επίσης την παρακολούθηση, μεταξύ άλλων και στο διαδίκτυο, τον εντοπισμό απειλών, την ανάπτυξη ικανοτήτων, τη λειτουργία εθνικών εκλογικών δικτύων και τη συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα. Όσον αφορά τις οντότητες που διαχειρίζονται υποδομές που ενδέχεται να εξυπηρετήσουν εκλογές, θα πρέπει να λαμβάνονται δέοντως υπόψη οι απαιτήσεις που ορίζονται στις οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) 2022/2555⁽²⁰⁾ και (ΕΕ) 2022/2557⁽²¹⁾.
- (33) Εκτός των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις οδηγίες (ΕΕ) 2022/2555 και (ΕΕ) 2022/2557, κατά περίπτωση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιδιώκουν να διασφαλίζουν παρόμοιο επίπεδο ανθεκτικότητας των οντοτήτων που διαχειρίζονται συναφείς με τις εκλογές υποδομές, διενεργώντας και επικαιροποιώντας εκτιμήσεις κινδύνου, διενεργώντας δοκιμές και ενισχύοντας τη στήριξη προς τις οντότητες που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διεξαγωγή των εκλογών, καθώς και την ανθεκτικότητα των οντοτήτων αυτών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να διασφαλίζουν ότι όλες οι σχετικές οντότητες

⁽¹⁹⁾ Ηνωμένα Έθνη, 27 Οκτωβρίου 2005, Διακήρυξη αρχών για τη διεθνή παρακολούθηση εκλογών, https://www.eeas.europa.eu/eeas/declaration-principles-international-election-observation_en?s=328.

⁽²⁰⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2022/2555 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ένωση, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014 και της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, και για την κατάργηση της οδηγίας (ΕΕ) 2016/1148 (οδηγία NIS 2) (ΕΕ L 333 της 27.12.2022, σ. 80, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj>).

⁽²¹⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2022/2557 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων και την κατάργηση της οδηγίας 2008/114/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 333 της 27.12.2022, σ. 164, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj>).

λαμβάνουν κατάλληλα και αναλογικά τεχνικά, επιχειρησιακά και οργανωτικά μέτρα για τη διαχείριση των κινδύνων που ενέχουν τα φυσικά και τα ανθρωπογενή περιστατικά καθώς και τα κυβερνοπεριστατικά. Θα πρέπει να θεσπίσουν μεθοδολογίες και σχέδια για τη διαχείριση κρίσεων και για τη διασφάλιση της ταχείας ανάκαμψης μετά από τέτοια περιστατικά, και να ανταλλάσσουν εμπειρίες και βέλτιστες πρακτικές.

- (34) Θα πρέπει να ληφθούν ειδικά μέτρα για την περαιτέρω ενίσχυση της κυβερνοασφάλειας των βάσεων δεδομένων του εκλογικού σώματος, των συστημάτων ηλεκτρονικής ψηφοφορίας και άλλων πληροφορικών συστημάτων που χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση των εκλογικών διαδικασιών, όπως η καταμέτρηση, ο έλεγχος και η απεικόνιση των εκλογικών αποτελεσμάτων, καθώς και η υποβολή εκθέσεων μετά τις εκλογές για την πιστοποίηση και την επικύρωση των αποτελεσμάτων. Άλλα μέτρα θα μπορούσαν να καλύπτουν την υλική ασφάλεια των εκλογικών τμημάτων και των χώρων καταμέτρησης, καθώς και των εγκαταστάσεων, του υλικού και των συστημάτων εκτύπωσης, μεταφοράς και αποθήκευσης ψηφοδελτίων και άλλου σχετικού εκλογικού υλικού, όπως ειδικά ασφαλισμένες κάλπες ή σφραγίδες.
- (35) Τον Σεπτέμβριο του 2022 η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση κανονισμού για την κυβερνοανθεκτικότητα ⁽²²⁾, η οποία στόχο έχει να καθορίσει κοινές υποχρεωτικές απαιτήσεις κυβερνοασφάλειας για προϊόντα με ψηφιακά στοιχεία, είτε πρόκειται για υλισμικό είτε για λογισμικό. Για την ενίσχυση της κυβερνοανθεκτικότητας των εκλογών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν τη χρήση ασφαλέστερων προϊόντων υλισμικού και λογισμικού στις εκλογές, μεταξύ άλλων λαμβάνοντας υπόψη την εν λόγω πρόταση. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη σχετικά διεθνή πρότυπα, όπως η σύσταση (2017) της Επιτροπής υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με τα πρότυπα ηλεκτρονικής ψηφοφορίας ⁽²³⁾ και οι κατευθυντήριες γραμμές (2022) του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με τη χρήση της τεχνολογίας των πληροφοριών και των επικοινωνιών στις εκλογικές διαδικασίες ⁽²⁴⁾. Θα πρέπει επίσης να κάνουν χρήση της επιτομής πρακτικών ηλεκτρονικής ψηφοφορίας και πρακτικών ΤΠΕ.
- (36) Για να προστατευθούν οι συναφείς με τις εκλογές υποδομές από κυβερνοεπιθέσεις θα πρέπει επίσης να ληφθούν ειδικά μέτρα από τα κράτη μέλη, με την υποστήριξη της Επιτροπής, μεταξύ άλλων μέσω του κοινού μηχανισμού για την εκλογική ανθεκτικότητα, όπως αναφέρεται στο σχέδιο δράσης για την ευρωπαϊκή δημοκρατία. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να συμμετέχουν σε πρακτικές ασκήσεις για την εκτίμηση των κινδύνων και της ετοιμότητας, με βάση τις κοινές εργασίες, με την υποστήριξη της Επιτροπής, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές και της ομάδας συνεργασίας για τα συστήματα δικτύου και πληροφοριών (NIS). Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να αξιοποιήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την άσκηση επί χάρτου που διοργανώθηκε στο πλαίσιο του κοινού μηχανισμού για την εκλογική ανθεκτικότητα στις 21 Νοεμβρίου 2023. Αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπόψη για την επικαιροποίηση του εγχειριδίου για την κυβερνοασφάλεια της εκλογικής τεχνολογίας που εκπόνησε η ομάδα συνεργασίας NIS. Οι εκλογικές και οι αρμόδιες για τον κυβερνοχώρο αρχές των κρατών μελών θα πρέπει να συνεχίσουν να ανταλλάσσουν σχετικές πληροφορίες, ιδίως μέσω κοινών ανταλλαγών μεταξύ του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές και της ομάδας συνεργασίας NIS, ιδίως πριν από τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Με βάση τα ανωτέρω, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διεξάγουν δραστηριότητες ευαισθητοποίησης σχετικά με τα μέτρα που μπορούν να λάβουν τα πολιτικά κόμματα, οι οργανώσεις προεκλογικών εκστρατειών, οι υποψήφιοι, οι εκλογικοί υπάλληλοι και άλλες οντότητες που εμπλέκονται στη διεξαγωγή των εκλογών για τη βελτίωση της διαδικτυακής ασφαλείας τους και τον μετριασμό πιθανών κυβερνοεπιθέσεων.
- (37) Η συνεχής διαχείριση κινδύνου με βάση προκαθορισμένα κριτήρια αποδοχής κινδύνων και προκαθορισμένη μεθοδολογία είναι απαραίτητη για την προστασία των συναφών με τις εκλογές υποδομών. Τα δεδομένα που συλλέγονται κατά τη διάρκεια των εκτιμήσεων κινδύνου και των προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων διαδραματίζουν εν προκειμένω καίριο ρόλο. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, με την υποστήριξη της Επιτροπής, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές σε στενή συνεργασία με την ομάδα συνεργασίας NIS, να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με τις πρακτικές όσον αφορά τη διενέργεια εκτιμήσεων κινδύνων και μέτρων μετριασμού του κινδύνου, προκειμένου να καταστεί δυνατή η ταχεία διάδοση πείρας και εμπειρογνωσίας, μεταξύ άλλων και πληροφορίες σχετικά με επιτυχημένες καινοτομίες. Οι ανταλλαγές πληροφοριών θα πρέπει να καλύπτουν την ανάπτυξη κοινών μεθοδολογιών και σχεδίων για τη διαχείριση κρίσεων και για τη διασφάλιση της ταχείας ανάκαμψης μετά από κάθε φυσικό και ανθρωπογενές περιστατικό, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνοπεριστατικών.

⁽²²⁾ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με οριζόντιες απαιτήσεις κυβερνοασφάλειας για προϊόντα με ψηφιακά στοιχεία και με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1020 [COM(2022) 454 final της 15.9.2022], <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52022PC0454>.

⁽²³⁾ Recommendation CM/Rec(2017)5 of the Committee of Ministers to member states on standards for e-voting [Σύσταση CM/Rec(2017) 5 της Επιτροπής υπουργών προς τα κράτη μέλη σχετικά με τα πρότυπα ηλεκτρονικής ψηφοφορίας] (εγκρίθηκε από την Επιτροπή υπουργών στις 14 Ιουνίου 2017, κατά την 1289η συνάντηση των αναπληρωτών των υπουργών).

⁽²⁴⁾ Committee of Ministers' Guidelines on the use of information and communication technology (ICT) in electoral processes in Council of Europe member States [Κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής υπουργών για τη χρήση των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) στις εκλογικές διαδικασίες στα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης] (εγκρίθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη Δημοκρατία και τη Διακυβέρνηση στις 9 Φεβρουαρίου 2022 κατά την 1424η συνεδρίαση της Επιτροπής υπουργών).

- (38) Για την κατάλληλη θωράκιση ενάντια σε τέτοιες απειλές, τα πολιτικά κόμματα, τα πολιτικά ιδρύματα και οι οργανώσεις προεκλογικών εκστρατειών θα πρέπει να αναλάβουν δράση για την αντιμετώπιση των κινδύνων κυβερνοασφάλειας στις εσωτερικές τους δραστηριότητες και στις εκστρατείες τους. Οι δραστηριότητες ευαισθητοποίησης και τα μέτρα για τη διασφάλιση της ανθεκτικότητας μπορούν να περιλαμβάνουν τη διάδοση πληροφοριών στα μέλη και τους υποψηφίους των κομμάτων σχετικά με τους κινδύνους κυβερνοασφάλειας που σχετίζονται με τις δραστηριότητές τους και τις δραστηριότητες άλλων, κοντινών τους οντοτήτων, τη συμμετοχή σε κατάρτιση σχετικά με την κυβερνοασφάλεια, καθώς και τη βελτίωση της παρακολούθησης της ασφάλειας των ψηφιακών πλατφορμών και εργαλείων που χρησιμοποιούνται για τις προεκλογικές εκστρατείες.
- (39) Για να διασφαλιστεί ότι οι ψηφοφόροι λαμβάνουν αξιόπιστες πληροφορίες, είναι σημαντικό να προστατεύεται το τοπίο της πληροφόρησης γύρω από τις εκλογές. Η χειραγώγηση των πληροφοριών, οι παρεμβάσεις και η διάδοση της παραπληροφόρησης, μεταξύ άλλων με αυτοματοποιημένα μέσα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, μπορούν να έχουν αρνητικές συνέπειες στην ποιότητα του δημοκρατικού διαλόγου, στην άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου, στην αντίληψη και τη στάση των ψηφοφόρων, με μακροπρόθεσμες επιπτώσεις μεταξύ άλλων και στη συμμετοχή σε μελλοντικές εκλογές. Η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία ή την παραποίηση περιεχομένου εικόνας, ήχου ή βίντεο που έχει αισθητές ομοιότητες με υπαρκτά πρόσωπα, τόπους ή γεγονότα και θα μπορούσε εκληφθεί ψευδώς από κάποιο πρόσωπο ως γνήσιο (τα λεγόμενα προϊόντα βαθυπαραποίησης — deepfakes). Η πολιτική διαφήμιση μπορεί να αποτελέσει μοχλό παραπληροφόρησης και ξένων παρεμβάσεων, ιδίως όταν η διαφήμιση δεν αποκαλύπτει τον πολιτικό της χαρακτήρα, την ταυτότητα των χορηγών της και των οντοτήτων που τη χρηματοδοτούν, καθώς και τον τόπο και τον τρόπο στόχευσής της. Η Επιτροπή έχει υποβάλει πρόταση σχετικά με τη διαφάνεια και τη στόχευση της πολιτικής διαφήμισης, η οποία θα θεσπίσει ένα δεσμευτικό πλαίσιο που θα βασίζεται σε κοινά πρότυπα, ώστε να μπορούν οι πολίτες να αναγνωρίζουν τις πολιτικές διαφημίσεις και να ασκούν τα δημοκρατικά τους δικαιώματα τεκμηριωμένα. Θα περιορίσει επίσης και θα θέσει πλαίσιο για τη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στη στόχευση της πολιτικής διαφήμισης. Ο ενισχυμένος κώδικας δεοντολογίας 2022 για την παραπληροφόρηση⁽²⁵⁾ παρέχει πρότυπα αυτορρύθμισης για την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης και της χειραγώγησης των πληροφοριών. Η Επιτροπή έχει υποβάλει πρόταση για την τεχνητή νοημοσύνη⁽²⁶⁾, η οποία θα διασφαλίσει την επισήμανση του περιεχομένου τεχνητής νοημοσύνης και τη γνωστοποίηση της προέλευσής του.
- (40) Για να υποστηριχθούν οι αρμόδιες αρχές και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιήσουν δημοσκοπήσεις και έρευνες ως μέσα παρακολούθησης της επικράτησης και της κοινωνικοδημογραφικής κατανομής βασικών μηνυμάτων παραπληροφόρησης που σχετίζονται με τις εκλογές. Οι πληροφορίες που λαμβάνονται στο πλαίσιο των εν λόγω δημοσκοπήσεων θα μπορούσαν να τεθούν στη διάθεση ερευνητών, δημοσιογράφων, εκλογικών παρατηρητών και της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών.
- (41) Τα πολιτικά κόμματα έχουν επίσης ειδική ευθύνη για την προστασία του τοπίου της πληροφόρησης γύρω από τις εκλογές, διασφαλίζοντας ότι οι ψηφοφόροι λαμβάνουν ορθές πληροφορίες έγκαιρα, με προσβάσιμο και κατανοητό τρόπο, και αντιμετωπίζοντας τη χειραγώγηση των πληροφοριών που σχετίζεται με τις εκλογές, την παρέμβαση και την παραπληροφόρηση, σε συνεργασία με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των δημοκρατικών αξιών.
- (42) Για να διασφαλιστεί ότι οι πολίτες είναι καλά ενημερωμένοι και γνωρίζουν πώς να διασφαλίσουν την ελεύθερη διαμόρφωση των απόψεών τους, θα πρέπει να προωθηθεί η οικοδόμηση ανθεκτικότητας, η ευαισθητοποίηση και η κατάρτιση σχετικά με τις παρεμβάσεις στις εκλογές. Ο ρόλος της κοινωνίας των πολιτών, των οργανισμών μέσω ενημέρωσης, των ερευνητικών ιδρυμάτων και της ακαδημαϊκής κοινότητας στην ευαισθητοποίηση του κοινού, στην απόκτηση δεξιοτήτων γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας, και στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης είναι κίριας σημασίας για τον εφοδιασμό των πολιτών με τις δεξιότητες που απαιτούνται για την άσκηση κριτικής σε σύνθετες πραγματικότητες που επηρεάζουν τη δημοκρατική σφαίρα. Οι δεξιότητες αυτές είναι ιδιαίτερα σημαντικές στο πλαίσιο του αυξανόμενου ρόλου της τεχνητής νοημοσύνης, μεταξύ άλλων σε εκλογικές εκστρατείες, για παράδειγμα όταν οι πολίτες χρησιμοποιούν συστήματα τεχνητής νοημοσύνης για να τεκμηριώσουν τις εκλογικές τους επιλογές. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τη χρηματοδότηση που διατίθεται σε επίπεδο Ένωσης για δραστηριότητες που αντιμετωπίζουν τη χειραγώγηση των πληροφοριών, τις παρεμβάσεις και την παραπληροφόρηση, και οι οποίες επηρεάζουν τις ελεύθερες, δίκαιες και ανθεκτικές εκλογές, μεταξύ άλλων προωθώντας τις ευκαιρίες χρηματοδότησης από το πρόγραμμα «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες» που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²⁷⁾, και από το πρόγραμμα Erasmus+ που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/817 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²⁸⁾. Οι δραστηριότητες αυτές θα πρέπει να υποστηρίζουν τη γνώση και την κατανόηση σχετικά με τον τρόπο

⁽²⁵⁾ Ενισχυμένος κώδικας δεοντολογίας για την παραπληροφόρηση (2022), <https://digital-strategy.ec.europa.eu/el/policies/code-practice-disinformation>.

⁽²⁶⁾ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη (πράξη για την τεχνητή νοημοσύνη) και για την τροποποίηση ορισμένων νομοθετικών πράξεων της Ένωσης [COM(2021) 206 final], <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52021PC0206>.

⁽²⁷⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του Προγράμματος «Πολίτες, Ισότητα, Δικαιώματα και Αξίες» και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1381/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 390/2014 του Συμβουλίου (ΕΕ L 156 της 5.5.2021, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj>).

⁽²⁸⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/817 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος «Erasmus+»: το πρόγραμμα της Ένωσης για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1288/2013 (ΕΕ L 189 της 28.5.2021, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/817/oj>).

αποτελεσματικής και ασφαλούς πρόσβασης στα μέσα και χρήσης αυτών, καθώς και σχετικά με τον τρόπο δημιουργίας περιεχομένου μέσω ενημέρωσης με υπευθυνότητα. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να ενθαρρύνουν τα σχολεία και τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να συμπεριλάβουν στα προγράμματα σπουδών τους τον γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας, την κριτική σκέψη, τα πολιτικά δικαιώματα και υποχρεώσεις των πολιτών, καθώς και την κατανόηση της λειτουργίας των δημοκρατικών θεσμών και διαδικασιών τόσο στη χώρα τους όσο και σε επίπεδο Ένωσης, και την προώθηση της δημοκρατικής συμμετοχής.

- (43) Η πρόληψη της συναφούς με τις εκλογές χειραγώγησης των πληροφοριών, της παρέμβασης και της παραπληροφόρησης βασίζεται στην εκ των προτέρων δημοσίευση αξιόπιστων πληροφοριών σχετικά με τις εκλογικές διαδικασίες. Η κατάρτιση της χειραγώγησης πληροφοριών και της παραπληροφόρησης σχετικά με τις εκλογικές διαδικασίες βασίζεται σε ταχείες και αξιόπιστες αντιδράσεις. Η κατάρτιση των εκλογικών και άλλων αρμόδιων αρχών σχετικά με τον τρόπο αποτελεσματικής πρόληψης και κατάρτισης της χειραγώγησης των πληροφοριών, των παρεμβάσεων και της παραπληροφόρησης, διαδικτυακά αλλά και εκτός διαδικτύου, σχετικά με τις εκλογικές διαδικασίες είναι ιδιαίτερα σημαντική στο σημερινό ταχέως μεταβαλλόμενο περιβάλλον ασφάλειας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόσουν άλλες συμπληρωματικές δράσεις για την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης και της χειραγώγησης των πληροφοριών που διαταράσσουν τις εκλογές. Στο πλαίσιο αυτό, θα μπορούσαν να βασίζονται στο Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Ψηφιακών Μέσων Ενημέρωσης και στους κόμβους του ως πηγές πληροφοριών για οντότητες που συμμετέχουν σε εκλογικές διαδικασίες, όπως οι πολιτικοί παρατηρητές, οι εκπαιδευτές και άλλοι φορείς διάδοσης, σχετικά με τους τρόπους κατάρτισης της παραπληροφόρησης που σχετίζεται με τις εκλογές.
- (44) Με τη σύσταση (ΕΕ) 2018/234 ⁽²⁹⁾ ενθαρρύνονται ήδη οι αρμόδιες εθνικές αρχές να προσδιορίσουν, με βάση τις εμπειρίες των κρατών μελών, βέλτιστες πρακτικές για τον εντοπισμό, τον μετριασμό και τη διαχείριση των κινδύνων για την εκλογική διαδικασία από την παραπληροφόρηση. Έκτοτε, οι αλλαγές στο περιβάλλον ασφάλειας, σε σύγκριση με προηγούμενες εκλογές, έχουν καταστήσει τους κινδύνους αυτούς εντονότερους. Συνεπώς, οι αρμόδιες εθνικές αρχές θα πρέπει να αναπτύξουν και να επικαιροποιήσουν περαιτέρω τις εν λόγω βέλτιστες πρακτικές, μεταξύ άλλων με τη χρήση εργαλείων εντοπισμού τεχνητής νοημοσύνης. Τα εθνικά εκλογικά δίκτυα θα πρέπει να ενισχύσουν τη συνεργασία τους στο θέμα αυτό, μεταξύ άλλων με την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές, καθώς και σε στενή συνεργασία με το σύστημα ταχείας ειδοποίησης. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει ανταλλαγές εμπειρογνομίας μεταξύ των κρατών μελών που αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις, μεταξύ άλλων λόγω της γεωγραφικής τους θέσης.
- (45) Σαφείς δίαυλοι συνεργασίας μεταξύ των εθνικών εκλογικών δικτύων, του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές και των πλατφορμών μέσω ενημέρωσης καθώς και των εκδοτών πολιτικών διαφημίσεων θα μπορούσαν να συμβάλουν στον μετριασμό του κινδύνου της χειραγώγησης των πληροφοριών και της παραπληροφόρησης κατά τη διάρκεια των εκλογών, ιδίως με την υποστήριξη της ανάπτυξης προτύπων για την ενίσχυση της διάδοσης αξιόπιστων πληροφοριών. Τα κράτη μέλη συνεργάζονται ήδη στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές, της ομάδας των ευρωπαϊκών ρυθμιστικών αρχών για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων ⁽³⁰⁾, του συστήματος ταχείας ειδοποίησης ⁽³¹⁾ και άλλων πλαισίων, για την αντιμετώπιση της χειραγώγησης των πληροφοριών, των παρεμβάσεων και της παραπληροφόρησης, με την ανάπτυξη διεπιστημονικής αντίδρασης σε τέτοιες απειλές στις εκλογικές διαδικασίες. Τα δίκτυα αυτά θα πρέπει να συνεχίσουν να αναπτύσσουν κατάλληλους τρόπους αντιμετώπισης, μεταξύ άλλων με την υποστήριξη της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών. Θα πρέπει να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές και εκείνων των άλλων ευρωπαϊκών δικτύων με δραστηριότητες που σχετίζονται με τις εκλογικές διαδικασίες, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο του κοινού μηχανισμού για την εκλογική ανθεκτικότητα. Θα πρέπει να υποστηριχθούν ορθές πρακτικές, συμπεριλαμβανομένων των κοινών συνεδριάσεων μεταξύ διαφόρων δικτύων, όπως η κοινή συνεδρίαση μεταξύ του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές και του συστήματος ταχείας ειδοποίησης στις 6 Δεκεμβρίου 2023. Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Συνεργασίας για τις Εκλογές θα πρέπει επίσης να συνεχίσει να διευκολύνει τη συνεργασία με διεθνείς φορείς όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης και το Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη, στο πλαίσιο της συνολικής προσέγγισής του για ελεύθερες, δίκαιες και ανθεκτικές εκλογές στην Ευρώπη.
- (46) Οι δωρεές από τρίτες χώρες σε εθνικά πολιτικά κόμματα, πολιτικά ιδρύματα, πολιτικούς υποψηφίους και οργανώσεις προεκλογικών εκστρατειών, ιδίως όταν δεν υποβάλλονται σε έλεγχο, θα μπορούσαν να επηρεάσουν αθέμιτα τις δημοκρατικές διαδικασίες στην Ένωση και να αποτελέσουν μοχλό παρεμβάσεων από τρίτες χώρες. Οι δωρεές αυτές θα μπορούσαν να επηρεάσουν τη δικαιοσύνη ή την ακεραιότητα του πολιτικού ανταγωνισμού, να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις της εκλογικής διαδικασίας, να στρεβλώσουν τους ίσους όρους ανταγωνισμού παραβαίνοντας τους κανόνες για τα ανώτατα όρια εσόδων και δαπανών, να καταστήσουν δυνατή τη διαφθορά ή να αποτελέσουν απειλή για την εθνική δημόσια τάξη. Συνεπώς, οι δωρεές από τρίτες χώρες σε πολιτικά κόμματα, πολιτικά ιδρύματα, υποψηφίους, οργανώσεις προεκλογικών εκστρατειών και συναφή πολιτικά κινήματα θα πρέπει να περιορίζονται ή να απαγορεύονται και, σε κάθε περίπτωση, να υπόκεινται σε απαιτήσεις διαφάνειας.

⁽²⁹⁾ Σύσταση (ΕΕ) 2018/234 της Επιτροπής, της 14ης Φεβρουαρίου 2018, σχετικά με την ενίσχυση του ευρωπαϊκού χαρακτήρα και της αποτελεσματικής διεξαγωγής των εκλογών του 2019 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ΕΕ L 45 της 17.2.2018, σ. 40, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2018/234/oj>).

⁽³⁰⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 3.2.2014, σχετικά με τη σύσταση της ομάδας των ευρωπαϊκών ρυθμιστικών αρχών για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων, C(2014) 462 final.

⁽³¹⁾ Κοινή ανακοίνωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, του Συμβουλίου, της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και της Επιτροπής των Περιφερειών — Σχέδιο δράσης κατά της παραπληροφόρησης [JOIN(2018) 36 final], <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/586157e5-923f-11e9-9369-01aa75ed71a1>.

- (47) Ο κανονισμός 1141/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³²⁾ ρυθμίζει τη χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη χρηματοδότηση από τρίτες χώρες. Σύμφωνα με τον εν λόγω κανονισμό, τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα και τα ευρωπαϊκά πολιτικά ιδρύματα δεν επιτρέπεται να δέχονται ανώνυμες δωρεές ή εισφορές, προερχόμενες από οποιαδήποτε δημόσια αρχή κράτους μέλους ή τρίτης χώρας, ή από οποιαδήποτε επιχείρηση στην οποία παρόμοια δημόσια αρχή μπορεί να ασκεί, άμεσα ή έμμεσα, δεσπόζουσα επιρροή, επειδή η επιχείρηση αυτή της ανήκει ή λόγω της οικονομικής συμμετοχής της στην επιχείρηση αυτή ή λόγω των κανόνων που διέπουν την επιχείρηση, ή δωρεές από οποιοδήποτε οντότητα ιδιωτικού δικαίου που εδρεύουν σε τρίτη χώρα ή από άτομα προερχόμενα από τρίτη χώρα τα οποία δεν δικαιούνται να ψηφίζουν στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
- (48) Η σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με κοινούς κανόνες κατά της διαφθοράς στη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και των προεκλογικών εκστρατειών ⁽³³⁾ τονίζει ότι τα κράτη θα πρέπει να περιορίζουν, να απαγορεύουν ή να ρυθμίζουν κατ' άλλον τρόπο τις δωρεές από ξένους δωρητές σε πολιτικά κόμματα. Οι κατευθύνσεις της επιτροπής της Βενετίας σχετικά με τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων ⁽³⁴⁾ αναφέρουν ότι οι δωρεές από ξένα κράτη ή επιχειρήσεις θα πρέπει να απαγορεύονται, αν και η απαγόρευση αυτή δεν θα πρέπει να εμποδίζει τις δωρεές από υπηκόους που ζουν στο εξωτερικό. Σύμφωνα με τις εν λόγω κατευθύνσεις, μπορούν επίσης να προβλεφθούν και άλλοι περιορισμοί, ιδίως ένα ανώτατο επίπεδο για κάθε εισφορά, απαγόρευση των εισφορών από επιχειρήσεις βιομηχανικού ή εμπορικού χαρακτήρα ή από θρησκευτικές οργανώσεις, ή προηγούμενος έλεγχος, από δημόσια όργανα ειδικευμένα σε εκλογικά θέματα, των εισφορών μελών κομμάτων που επιθυμούν να θέσουν υποψηφιότητα στις εκλογές.
- (49) Για την πρόληψη ξένων παρεμβάσεων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εντοπίσουν και να καλύψουν πιθανά κενά στη νομοθεσία τους και σε άλλα ρυθμιστικά μέτρα που σχετίζονται με δωρεές που παρέχονται από τρίτες χώρες σε πολιτικά κόμματα, πολιτικά ιδρύματα, πολιτικούς υποψηφίους και οργανώσεις προεκλογικών εκστρατειών. Θα πρέπει να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά την καταστρατήγηση των σχετικών κανόνων, μεταξύ άλλων εξετάζοντας το ενδεχόμενο απαγόρευσης των δωρεών στο όνομα άλλου προσώπου. Οι δωρεές θα πρέπει να θεωρείται ότι καλύπτουν κάθε προσφορά μετρητών, κάθε προσφορά σε είδος, την παροχή αγαθών, υπηρεσιών ή έργων σε τιμή χαμηλότερη της αγοραίας και/ή κάθε άλλη συναλλαγή που συνιστά οικονομικό πλεονέκτημα για την οικεία οντότητα (συμπεριλαμβανομένων των δανείων), με εξαίρεση τις συνήθεις πολιτικές δραστηριότητες που διεξάγονται σε εθελοντική βάση από ιδιώτες. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να κάνουν χρήση των κατευθύνσεων της Ομάδας Εργασίας Ανώτερων Υπαλλήλων Ακεραιότητας του ΟΟΣΑ ⁽³⁵⁾ και της ομάδας κρατών κατά της διαφθοράς (GRECO) που συστάθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης ⁽³⁶⁾.
- (50) Η Επιτροπή παρακολουθεί την πρόληψη της διαφθοράς που συνδέεται με τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων στα κράτη μέλη, στο πλαίσιο των εκθέσεων για το κράτος δικαίου και, από το 2022, εκδίδει σχετικές συστάσεις.
- (51) Για να υποστηριχθεί η ακεραιότητα της εκλογικής διαδικασίας και να αντιμετωπιστούν πραγματικές ή προβλέψιμες αρνητικές επιπτώσεις στις ελεύθερες και δίκαιες εκλογές, τα πολιτικά κόμματα και οι συνδεδεμένες με αυτά οντότητες θα πρέπει να διενεργούν εκτίμηση των κινδύνων που απορρέουν από δωρεές τρίτων χωρών και δωρεές που ενδέχεται να συνδέονται με διαφθορά ή άλλη εγκληματική δραστηριότητα. Στο πλαίσιο της εκτίμησης κινδύνου, τα πολιτικά κόμματα και οι συνδεδεμένες με αυτά οντότητες θα πρέπει να εξετάζουν μέτρα για την αντιμετώπιση των εντοπισθέντων κινδύνων, μεταξύ άλλων με τον κατάλληλο προσδιορισμό δωρητών, προκειμένου να αποφεύγονται τυχόν κίνδυνοι συγκεκριμένης χρηματοδότησης μέσω αχυρανθρώπων.

⁽³²⁾ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 1141/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2014, σχετικά με το καθεστώς και τη χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων και των ευρωπαϊκών πολιτικών ιδρυμάτων (ΕΕ L 317 της 4.11.2014, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1141/2018-05-04>).

⁽³³⁾ Συμβούλιο της Ευρώπης, σύσταση Rec(2003)4, της 8ης Απριλίου 2003, της Επιτροπής υπουργών προς τα κράτη μέλη σχετικά με κοινούς κανόνες κατά της διαφθοράς στη χρηματοδότηση πολιτικών κομμάτων και προεκλογικών εκστρατειών, <https://rm.coe.int/16806cc1f1>.

⁽³⁴⁾ Επιτροπή της Βενετίας, Guidelines and Report on the financing of political parties (Κατευθύνσεις και έκθεση σχετικά με τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων), που εγκρίθηκαν κατά την 46η σύνοδο της ολομέλειας, CDL-INF(2001)8, [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-INF\(2001\)008-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-INF(2001)008-e).

⁽³⁵⁾ Η Ομάδα Εργασίας Ανώτερων Υπαλλήλων Ακεραιότητας του ΟΟΣΑ προωθεί τον σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικών ακεραιότητας και καταπολέμησης της διαφθοράς οι οποίες στηρίζουν τη χρηστή διακυβέρνηση. Αποσκοπούν επίσης στην ενίσχυση της κάλυψης των αξιών, της αξιοπιστίας και της ικανότητας των θεσμικών οργάνων που συμμετέχουν στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής. Για περισσότερες πληροφορίες: <https://www.oecd.org/corruption/ethics/working-party-of-senior-public-integrity-officials.htm>

⁽³⁶⁾ Η ομάδα κρατών κατά της διαφθοράς (GRECO) συστάθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των κρατών με τους κανόνες του Συμβουλίου για την καταπολέμηση της διαφθοράς.

- (52) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εντύνουν τη συνεργασία τους στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές, μεταξύ άλλων προσδιορίζοντας από κοινού κοινά πρότυπα και αναφορές σχετικά με τις δωρεές και άλλη στήριξη από τρίτες χώρες προς εθνικά πολιτικά κόμματα, πολιτικά ιδρύματα και οργανώσεις προεκλογικών εκστρατειών.
- (53) Για να ενισχυθεί περαιτέρω ο ευρωπαϊκός χαρακτήρας και η αποτελεσματική διεξαγωγή των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, θα πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες για τη δραστηριοποίηση όλων των πολιτών στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και για την περαιτέρω διευκόλυνση της άσκησης των σχετικών εκλογικών δικαιωμάτων.
- (54) Η έγκαιρη διάδοση πληροφοριών σχετικά με τις ώρες λειτουργίας των εκλογικών τμημάτων, καθώς και η πρόβλεψη για άνοιγμα νωρίς και κλείσιμο αργά των εκλογικών τμημάτων την ημέρα των εκλογών, μεταξύ άλλων για τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, θα επιτρέψουν σε περισσότερους πολίτες να ψηφίσουν, συμπεριλαμβανομένων όσων ζουν σε απομακρυσμένες περιοχές ή έχουν ασυνήθεις ώρες εργασίας.
- (55) Όπως αναφέρεται στην έκθεση σχετικά με τις εκλογές του 2019 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην έκθεση του 2018 σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 94/80/ΕΚ⁽³⁷⁾ και στην έκθεση του 2020 για την ευρωπαϊκή ιθαγένεια⁽³⁸⁾, τα κράτη μέλη θα πρέπει να στηρίξουν περαιτέρω την άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων των πολιτών της Ένωσης και να προωθήσουν την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα δικαιώματά τους και τις εφαρμοστέες διαδικασίες. Θα πρέπει επίσης να άρουν πιθανά εμπόδια στη συμμετοχή των μετακινούμενων πολιτών της Ένωσης στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, είτε συμμετέχουν ως ψηφοφόροι είτε ως υποψήφιοι. Η παροχή πληροφοριών σχετικά με τα συναφή δικαιώματα και τις εφαρμοστέες διαδικασίες θα μπορούσε να υποστηριχθεί με τη χρήση κοινώς διαθέσιμων ψηφιακών εργαλείων, συμπεριλαμβανομένης της ενιαίας ψηφιακής πύλης που δημιουργήθηκε δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1724 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽³⁹⁾, η οποία παρέχει πρόσβαση σε σχετικές ενωσιακές και εθνικές ιστοσελίδες, μεταξύ άλλων για τα εκλογικά δικαιώματα. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται επίσης να αξιοποιήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις υπηρεσίες επικοινωνίας και επίλυσης προβλημάτων σε ενωσιακό επίπεδο, όπως το κέντρο επικοινωνίας Europe Direct (EDCC) και το δίκτυο επίλυσης προβλημάτων στην εσωτερική αγορά (SOLVIT), που διατίθενται από την Επιτροπή, για να παρέχουν στους πολίτες της Ένωσης ακριβείς και έγκαιρες πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα που απορρέουν από την ιθαγένεια και με τις εκλογικές διαδικασίες.
- (56) Πρόσθετα επικοινωνιακά μέτρα θα ενισχύσουν τον ευρωπαϊκό χαρακτήρα των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Τα εθνικά πολιτικά κόμματα θα πρέπει να ξεκινούν τις προεκλογικές εκστρατείες για τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το συντομότερο δυνατόν, καθώς αποτελούν βασικούς παράγοντες για την ευαισθητοποίηση των πολιτών της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των μετακινούμενων πολιτών της Ένωσης, σχετικά με τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Όπως επισημαίνεται στην έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τις εκλογές του 2019 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, οι κοινές επικοινωνιακές προσπάθειες των διαφόρων θεσμικών οργάνων της ΕΕ, των κρατών μελών και της κοινωνίας των πολιτών εξακολουθούν να αποτελούν βασικό στοιχείο για την ενίσχυση του ευρωπαϊκού χαρακτήρα των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
- (57) Για να αυξηθεί περαιτέρω η διαφάνεια του δεσμού μεταξύ εθνικών πολιτικών κομμάτων, αφενός, και ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων και πολιτικών ομάδων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αφετέρου, τα εθνικά πολιτικά κόμματα θα πρέπει να είναι σε θέση και ενθαρρύνονται να γνωστοποιούν, πριν από την έναρξη της προεκλογικής εκστρατείας, τον δεσμό τους ή το γεγονός ότι βρίσκονται σε διαδικασία σύνδεσης με ευρωπαϊκό πολιτικό κόμμα. Για να ενισχυθεί η ευρωπαϊκή διάσταση των εκλογών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν και να διευκολύνουν την παροχή τέτοιων πληροφοριών στο κοινό. Τα κράτη μέλη και τα πολιτικά κόμματα θα μπορούσαν να υποστηρίξουν άλλα μέτρα που αυξάνουν τη διαφάνεια του δεσμού μεταξύ ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών κομμάτων, για παράδειγμα στηρίζοντας τη διοργάνωση κοινών εκδηλώσεων με ευρωπαϊκά και εθνικά πολιτικά κόμματα.
- (58) Για να εκπληρώσουν τον ρόλο τους, όπως προβλέπεται στο άρθρο 10 παράγραφος 4 της ΣΕΕ, να συμβάλλουν στη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής πολιτικής συνείδησης και στην έκφραση της βούλησης των Ευρωπαίων πολιτών, τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα θα πρέπει να είναι σε θέση να προσεγγίζουν τα μέλη τους και τις εκλογικές τους περιφέρειες σε ολόκληρη την Ένωση, μεταξύ άλλων με τη διεξαγωγή διασυνοριακών εκστρατειών στην Ένωση. Για να συμβάλλουν στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής διάστασης των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διευκολύνουν τη διεξαγωγή αποτελεσματικών διασυνοριακών εκστρατειών από τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα και τις πολιτικές ομάδες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε ολόκληρη την Ένωση.

⁽³⁷⁾ Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 94/80/ΕΚ περί άσκησης του δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι κατά τις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές [COM(2018) 44 final της 25.1.2018], <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX%3A52018DC0044>.

⁽³⁸⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών — Έκθεση του 2020 για την ιθαγένεια της ΕΕ – Ενδυνάμωση των πολιτών και προστασία των δικαιωμάτων τους, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2775/559516>.

⁽³⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1724 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 2ας Οκτωβρίου 2018, για τη δημιουργία ενιαίας ψηφιακής θύρας με σκοπό την παροχή πρόσβασης σε πληροφορίες, σε διαδικασίες και σε υπηρεσίες υποστήριξης και επίλυσης προβλημάτων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2012 (ΕΕ L 295 της 21.11.2018, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1724/oj>).

- (59) Για να εξακολουθήσει να διασφαλίζεται η ακεραιότητα των εκλογών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνονται να αντιμετωπίσουν περαιτέρω τον κίνδυνο πολλαπλών ψήφων και υποψηφιοτήτων. Προς τον σκοπό αυτόν, οι πολίτες της Ένωσης θα πρέπει να είναι ενήμεροι σχετικά με τους κανόνες και τις κυρώσεις που σχετίζονται με την πολλαπλή ψήφο. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, με την υποστήριξη της Επιτροπής, να ανταλλάσσουν, με ακριβή και έγκαιρο τρόπο, δεδομένα σχετικά με τους μετακινούμενους πολίτες της Ένωσης που συμμετέχουν στις εκλογές ως ψηφοφόροι ή υποψήφιοι. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν τις προετοιμασίες που ξεκίνησαν στο πλαίσιο της ομάδας εμπειρογνομόνων για εκλογικά θέματα⁽⁴⁰⁾, για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική και κρυπτογραφημένη ανταλλαγή των απαραίτητων δεδομένων ώστε να προλαμβάνεται η πολλαπλή ψήφος μέσω του σχετικού ασφαλούς εργαλείου που διατίθεται από την Επιτροπή. Οι μετακινούμενοι πολίτες της Ένωσης δεν θα πρέπει να διαγράφονται από τους εκλογικούς καταλόγους για όλα τα είδη εκλογών στη χώρα καταγωγής τους λόγω του γεγονότος ότι έχουν εγγραφεί στους εκλογικούς καταλόγους του κράτους μέλους κατοικίας τους.
- (60) Προκειμένου να προωθηθούν ελεύθερες, δίκαιες και ανθεκτικές εκλογικές διαδικασίες, η συνεργασία στο πλαίσιο των εθνικών εκλογικών δικτύων, όπως προβλέπεται στη σύσταση (ΕΕ) C(2018) 5949, θα πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω. Τα μέλη των εθνικών εκλογικών δικτύων θα πρέπει να ανταλλάσσουν ταχέως πληροφορίες σχετικά με ζητήματα που ενδέχεται να επηρεάσουν τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μεταξύ άλλων εντοπίζοντας από κοινού απειλές και κενά, ανταλλάσσοντας πορίσματα και εμπειρογνωσία, και θεσπίζοντας, κατά περίπτωση, πρωτόκολλα και τρόπους συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών, για την πρόληψη, την αντιμετώπιση και τον μετριασμό περιστατικών που προκαλούν διαταραχές και επηρεάζουν τις εκλογές, καθώς και για την προστασία και την ανάκαμψη από τέτοια συμβάντα. Όταν οι αρχές επιβολής του νόμου δεν αποτελούν μέρος των εθνικών εκλογικών δικτύων, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να εξετάσουν το ενδεχόμενο δημιουργίας μόνιμου συνδέσμου μεταξύ των εθνικών εκλογικών δικτύων και των αρμόδιων εθνικών αρχών επιβολής του νόμου, με πλήρη σεβασμό των δημοκρατικών αξιών. Προς τον σκοπό αυτόν, τα εθνικά εκλογικά δίκτυα μπορούν να συνεργαστούν με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως ερευνητές, πανεπιστήμια, εκλογικούς παρατηρητές και υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Θα πρέπει επίσης να συνεργάζονται με τα εθνικά κοινοβούλια και, από κοινού με αυτά, να προάγουν την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία της προστασίας της ακεραιότητας των εκλογικών διαδικασιών, μεταξύ άλλων από τον κίνδυνο παρεμβάσεων. Για να διασφαλιστεί ότι τα εθνικά εκλογικά δίκτυα είναι σε θέση να εκπληρώνουν επαρκώς τον ρόλο τους και να ασκούν τις δραστηριότητές τους, τα κράτη μέλη θα πρέπει να τους παρέχουν τα αναγκαία πλαίσια, πόρους και μέσα.
- (61) Εν όψει των προσεχών εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και πέραν αυτών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενισχύσουν τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών εκλογικών δικτύων τους, ιδίως στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να βασίζονται σε μηχανισμούς που υποστηρίζουν την ταχεία ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με ζητήματα που επηρεάζουν τις εκλογές.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΣΤΑΣΗ

I. Αντικείμενο

1. Η παρούσα σύσταση προάγει υψηλά δημοκρατικά πρότυπα για τις εκλογές στην Ένωση και την ενίσχυση του ευρωπαϊκού χαρακτήρα και της αποτελεσματικής διεξαγωγής των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο Απευθύνεται στα κράτη μέλη, στα ευρωπαϊκά και εθνικά πολιτικά κόμματα, στα πολιτικά ιδρύματα και στις οργανώσεις προεκλογικών εκστρατειών στο πλαίσιο της προετοιμασίας για τις εκλογές στην Ένωση, συμπεριλαμβανομένων των εκλογών του 2024 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

II. Γενικές αρχές για τις εκλογές στην Ένωση

2. Οι εκλογές στην Ένωση θα πρέπει να ακολουθούν τα υψηλότερα δημοκρατικά πρότυπα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει στηρίζουν, μεταξύ άλλων, υψηλό ποσοστό προσέλευσης των ψηφοφόρων, συμπεριληπτική συμμετοχή, εύκολη και ισότιμη άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων, ανθεκτικότητα των εκλογικών διαδικασιών, ακεραιότητα και απόρρητο της ψηφοφορίας, καθώς και ισότητα ευκαιριών, ιδίως όσον αφορά τη δημόσια χρηματοδότηση των κομμάτων και των προεκλογικών εκστρατειών, με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων.
3. Σύμφωνα με τον κώδικα ορθής πρακτικής σε εκλογικά ζητήματα της επιτροπής της Βενετίας του Συμβουλίου της Ευρώπης, τα θεμελιώδη στοιχεία του εκλογικού νόμου δεν θα πρέπει να μπορούν να τροποποιηθούν λιγότερο από ένα έτος πριν από τις εκλογές.

⁽⁴⁰⁾ Ομάδα εμπειρογνομόνων για εκλογικά θέματα — Right to vote and to stand as a candidate in elections for the EP and in municipal elections (Δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στις δημοτικές εκλογές) (E00617), <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=el&do=groupDetail.groupDetail&groupID=617>.

III. Στήριξη της προσέλευσης των ψηφοφόρων και της συμπεριληπτικής συμμετοχής

4. Προκειμένου να υποστηριχθεί η ευρεία προσέλευση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να διευκολύνουν, κατά περίπτωση, την εγγραφή των ψηφοφόρων και των υποψηφίων στις εκλογές, μεταξύ άλλων παρέχοντας τις απαραίτητες πληροφορίες, εργαλεία και υποστήριξη σε τοπικό επίπεδο. Η χρήση εργαλείων όπως η ηλεκτρονική εγγραφή ή η ηλεκτρονική συγκέντρωση υπογραφών υποστήριξης για τους υποψηφίους θα πρέπει να καταστεί εύκολα προσβάσιμη και φιλική προς τον χρήστη.
5. Κατά τη θέσπιση συμπληρωματικών μεθόδων ψηφοφορίας, όπως η εκ των προτέρων, η επιστολική και η ηλεκτρονική ψηφοφορία, καθώς και η ψηφοφορία σε φορητή κάλπη, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι εν λόγω μέθοδοι υπόκεινται στις αναγκαίες διασφαλίσεις. Επιπλέον, θα πρέπει να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να ενημερώνουν τους πολίτες σχετικά με τη διαθεσιμότητα και την προσβασιμότητα των εν λόγω μεθόδων ψηφοφορίας και να τους παρέχουν την αναγκαία στήριξη σε όλα τα επίπεδα, μεταξύ άλλων και σε τοπικό επίπεδο. Υπό αυτό το πρίσμα, τα κράτη μέλη καλούνται να αξιοποιήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την επιτομή πρακτικών ηλεκτρονικής ψηφοφορίας και άλλων πρακτικών ΤΠΕ που εκπόνησε η Επιτροπή μαζί με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι εκλογικοί υπάλληλοι λαμβάνουν κατάλληλη κατάρτιση σχετικά με τις νέες μεθόδους ψηφοφορίας.
6. Κατά τη στήριξη της προσέλευσης και της συμμετοχής των ψηφοφόρων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των αναγκών των διαφορετικών ομάδων, μεταξύ άλλων στις επικοινωνιακές τους δραστηριότητες. Κατά την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τον οδηγό για την ιθαγένεια της ΕΕ για την περαιτέρω ευαισθητοποίηση σχετικά με την ιθαγένεια της ΕΕ των νέων πολιτών της ΕΕ που αρχίζουν να δραστηριοποιούνται στις δημοκρατικές διαδικασίες.
7. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν μέτρα για τη στήριξη της ισότητας των φύλων όσον αφορά την πρόσβαση και τη συμμετοχή στις εκλογές. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να ενθαρρύνουν την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων στα διοικητικά όργανα των φορέων διαχείρισης των εκλογών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρακολουθούν, να στηρίζουν και να αξιολογούν τακτικά την πρόοδο όσον αφορά την ισότητα των φύλων κατά την άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων μέσω της συλλογής, ανάλυσης και διάδοσης δεδομένων σχετικά με τις γυναίκες και τους άνδρες, τόσο ως ψηφοφόρους όσο και ως υποψηφίους στις εκλογές, σε αιρετές θέσεις και σε θέσεις λήψης αποφάσεων σε πολιτικά κόμματα.
8. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να στηρίζουν την εκλογική συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία, τόσο ως ψηφοφόρων όσο και ως υποψηφίων, και να αποτρέπουν και να αίρουν τα εμπόδια που τα άτομα αυτά αντιμετωπίζουν κατά τη συμμετοχή τους στις εκλογές, όπως εκείνο της γενικής στέρξης των εκλογικών δικαιωμάτων των ατόμων με διανοητική και ψυχοκοινωνική αναπηρία χωρίς ατομική αξιολόγηση και δυνατότητα δικαστικού ελέγχου. Θα πρέπει επίσης να στηρίζουν τη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία ως εκλογικών υπαλλήλων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν την ευρεία διάδοση βέλτιστων πρακτικών για τη στήριξη της συμμετοχής των πολιτών με αναπηρία στην εκλογική διαδικασία. Θα πρέπει να αξιοποιήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τον οδηγό ορθών εκλογικών πρακτικών στα κράτη μέλη σχετικά με τη συμμετοχή των πολιτών με αναπηρία στην εκλογική διαδικασία, ο οποίος καταρτίστηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές.
9. Τα ευρωπαϊκά και εθνικά πολιτικά κόμματα, τα πολιτικά ιδρύματα και οι οργανώσεις προεκλογικών εκστρατειών ενθαρρύνονται να λάβουν μέτρα για την αποτελεσματική κάλυψη των αναγκών των διαφορετικών ομάδων στις εκλογές. Στο επικοινωνιακό τους υλικό και στην πολιτική τους διαφήμιση θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή σε αυτό, χρησιμοποιώντας κατάλληλα μέσα, τρόπους και μορφές επικοινωνίας και διευκολύνοντας την ενεργό πολιτική συμμετοχή τους. Τα πολιτικά κόμματα θα πρέπει να ενθαρρύνουν την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων στους εκλογικούς καταλόγους τους και στα διοικητικά τους όργανα.

IV. Διαφύλαξη της ακεραιότητας των εκλογών και διεξαγωγή δίκαιων προεκλογικών εκστρατειών

10. Τα πολιτικά κόμματα και οι οργανώσεις προεκλογικών εκστρατειών ενθαρρύνονται να υιοθετούν προεκλογικές δεσμεύσεις και κώδικες δεοντολογίας σχετικά με την ακεραιότητα των εκλογών και τη διεξαγωγή δίκαιων προεκλογικών εκστρατειών. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να διευκολύνουν και να υποστηρίζουν την τήρηση των εν λόγω δεσμεύσεων και κωδίκων.
11. Οι δεσμεύσεις και οι κώδικες δεοντολογίας στα οποία γίνεται αναφορά στο σημείο 10 θα πρέπει να περιλαμβάνουν ιδίως τα ακόλουθα:
 - α) ενθάρρυνση του συμπεριληπτικού πολιτικού διαλόγου·
 - β) αποφυγή συμπεριφορών χειραγώγησης που απειλούν ή έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν αρνητικά τις αξίες, τις διαδικασίες και τις πολιτικές διεργασίες, ιδίως:
 - ι) παραγωγή, χρήση ή διάδοση παραποιημένων, κατασκευασμένων, κακόβουλα διαρρευσάντων ή κλεμμένων δεδομένων ή υλικών, συμπεριλαμβανομένων των προϊόντων βαθυπαραποίησης (deepfakes) που παράγονται από συστήματα τεχνητής νοημοσύνης·

- ii) παραγωγή, χρήση ή διάδοση παραπλανητικού περιεχομένου ή περιεχομένου μίσους·
- iii) χρήση τακτικών, τεχνικών και διαδικασιών χειραγώγησης για τη διάδοση ή την ενίσχυση πολιτικών μηνυμάτων·
- iv) εκπροσώπηση μη δηλωθέντων συμφερόντων·
- γ) διασφάλιση της διαφάνειας των ληφθέντων χρηματοδοτικών εισφορών, συμπεριλαμβανομένων των παροχών σε είδος, όπως δώρα και προσφερθείσα φιλοξενία, των δανείων, των εισφορών και των δαπανών της προεκλογικής εκστρατείας, ιδίως των δωρεών που ξεπερνούν ένα ορισθέν ανώτατο όριο·
- δ) διασφάλιση της διαφάνειας των πολιτικών διαφημίσεων, μεταξύ άλλων όπως συνιστάται στο σημείο 13·
- ε) λήψη ενεργών μέτρων για τη διατήρηση της καλής κυβερνούγεινης, όπως τακτικοί έλεγχοι κυβερνοασφάλειας, με σκοπό την αναγνώριση, την αποτροπή και την πρόληψη επιθέσεων·
- στ) προώθηση της ανεξάρτητης παρατήρησης των υποχρεώσεων που προβλέπονται σε τέτοιες δεσμεύσεις και κώδικες δεοντολογίας.

V. Μέτρα διαφάνειας για τους δεσμούς και την πολιτική διαφήμιση

12. Τα ευρωπαϊκά και τα εθνικά πολιτικά κόμματα θα πρέπει να παρέχουν στους ιστοτόπους τους πληροφορίες σχετικά με τους οργανισμούς, τα ιδρύματα και άλλες νομικές οντότητες που συνδέονται με αυτά ή διεξαγάγουν προεκλογικές εκστρατείες για λογαριασμό τους.
13. Τα ευρωπαϊκά και τα εθνικά πολιτικά κόμματα θα πρέπει να παρέχουν στους ιστοτόπους τους πληροφορίες σχετικά με τη χρήση της πολιτικής διαφήμισης, συμπεριλαμβανομένων των ποσών που δαπανώνται στην πολιτική διαφήμιση και των πηγών της χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται γι' αυτήν. Τα ευρωπαϊκά και εθνικά πολιτικά κόμματα θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο να διασφαλίσουν με εθελοντικό τρόπο ότι οι πολιτικές διαφημίσεις τους μπορούν να αναγνωριστούν σαφώς ως τέτοιες, μεταξύ άλλων όταν περιλαμβάνουν υλικό που προετοιμάζεται εσωτερικά για διάδοση με τη χρήση διαδικτυακών μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Οι πολιτικές διαφημίσεις θα πρέπει να καθίστανται διαθέσιμες μαζί με πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα του πολιτικού κόμματος που τις χρηματοδοτεί και, κατά περίπτωση, ουσιαστικές πληροφορίες σχετικά με τη στόχευση των διαφημίσεων καθώς και τη χρήση συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης για τη δημιουργία του περιεχομένου ή τη διάδοση των διαφημίσεων.

VI. Προώθηση της παρακολούθησης εκλογών

14. Λαμβάνοντας υπόψη το νομικό τους πλαίσιο και τις διεθνείς δεσμεύσεις τους, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να προωθούν την παρακολούθηση εκλογών από πολίτες και διεθνείς οργανισμούς που εγκρίνουν τα σχετικά διεθνή πρότυπα, μεταξύ άλλων διευκολύνοντας την καταχώρισή τους από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, κατά περίπτωση.
15. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποστηρίζουν δραστηριότητες κατάρτισης για εκλογικούς παρατηρητές, μεταξύ άλλων όταν διεξάγονται από πολίτες, για την ανάπτυξη εμπειρογνομίας και ικανότητας αντίδρασης σε θέματα που σχετίζονται με τις εκλογές. Η κατάρτιση θα πρέπει να καλύπτει τη συμμετοχή διαφορετικών ομάδων σε εκλογικές διαδικασίες, τις αθέμιτες εκλογικές πρακτικές και την απάτη, μεταξύ άλλων και στο διαδίκτυο, τον εντοπισμό συγκαλυμμένης και παράνομης επιρροής, μεταξύ άλλων και από τρίτες χώρες, και τη χειραγώγηση των πληροφοριών, τις παρεμβάσεις και την παραπληροφόρηση.
16. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεργάζονται, μέσω των εθνικών εκλογικών τους δικτύων, με οργανώσεις εκλογικών παρατηρητών:
 - α) για να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία του ελέγχου των εκλογικών διαδικασιών·
 - β) για να αναπτύξουν πολιτικές για την προώθηση της ακεραιότητας, της ανθεκτικότητας και του δημοκρατικού χαρακτήρα των εκλογών·
 - γ) για να κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο οι νέες τεχνολογίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη χειραγώγηση των πληροφοριών, τις παρεμβάσεις και τη διάδοση της παραπληροφόρησης εις βάρος των ελεύθερων και δίκαιων εκλογών.
17. Τα κράτη μέλη, μέσω των εθνικών τους εκλογικών δικτύων, θα πρέπει να συνεχίσουν να ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά την παρακολούθηση εκλογών στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές.

18. Τα πολιτικά κόμματα και οι οργανώσεις προεκλογικών εκστρατειών θα πρέπει να συνεργάζονται με εκλογικούς παρατηρητές για τη διευκόλυνση των δραστηριοτήτων τους παρακολούθησης εκλογών.

VII. Προστασία των συναφών με τις εκλογές υποδομών και διασφάλιση της ανθεκτικότητας έναντι κυβερνοαπειλών και άλλων υβριδικών απειλών

19. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν την επαρκή προστασία των συναφών με τις εκλογές υποδομών, μεταξύ άλλων με την προώθηση της ευαισθητοποίησης και την προετοιμασία σχεδίων για όλες τις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης που θα μπορούσαν να διαταράξουν σημαντικά την ομαλή διεξαγωγή των εκλογών. Με την επιφύλαξη των υποχρεώσεών τους στο πλαίσιο της εφαρμογής της οδηγίας (ΕΕ) 2022/2557, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να αρχίσουν αμέσως να προσδιορίζουν τις οντότητες που διαχειρίζονται συναφείς με τις εκλογές υποδομές οι οποίες είναι ζωτικής σημασίας για την οργάνωση και τη διεξαγωγή εκλογών, και να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των εν λόγω οντοτήτων, καθώς και να τις βοηθούν να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους που είναι εγγενείς στη λειτουργία τους.
20. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα τα οποία να διασφαλίζουν την ετοιμότητα για περιστατικά κυβερνοασφάλειας που σχετίζονται με τις εκλογές, την ικανότητα αντιμετώπισης αυτών και την ανάκαμψη από αυτά, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις που ορίζονται στην οδηγία (ΕΕ) 2022/2555. Ειδικότερα, θα πρέπει επίσης να διασφαλίζουν ότι η τεχνολογία που χρησιμοποιείται στις εκλογές σχεδιάζεται, αναπτύσσεται και παράγεται με γνώμονα τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου κυβερνοασφάλειας. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν τη συνεργασία μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών οντοτήτων που εμπλέκονται στην κυβερνοασφάλεια των εκλογών. Θα πρέπει να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση σχετικά με την κυβερνοϋγιεινή των πολιτικών κομμάτων, των υποψηφίων, των εκλογικών υπαλλήλων και άλλων οντοτήτων που σχετίζονται με τις εκλογές.
21. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διενεργούν ή να επικαιροποιούν εκτιμήσεις κινδύνου όσον αφορά την ανθεκτικότητα των υποδομών που σχετίζονται με τις εκλογές και των οντοτήτων που τις διαχειρίζονται, και να συλλέγουν και να ομαδοποιούν τα δεδομένα που προκύπτουν από τις εν λόγω εκτιμήσεις κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων τυχόν συναφών δοκιμών της κυβερνοανθεκτικότητας των εκλογικών τους συστημάτων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ανταλλάσσουν εμπειρίες στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές, και, κατά περίπτωση, σε κοινές συνεδριάσεις με την ομάδα συνεργασίας NIS, σχετικά με τους εντοπισθέντες κινδύνους και τους αντίστοιχους υπευθύνους για τους κινδύνους, την πιθανότητα εμφάνισής τους και τα μέτρα μετριασμού του κινδύνου, τις πιθανές συνέπειες και τα αποδεκτά επίπεδα, και, κατά περίπτωση, περιγραφή των δοκιμών που διενεργήθηκαν σε εκλογικές υποδομές. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποστηρίξουν, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές, και, κατά περίπτωση, σε στενή συνεργασία με την ομάδα συνεργασίας NIS, την ανάπτυξη και τη βέλτιστη χρήση κοινών προτύπων και υποδειγμάτων για τη συλλογή δεδομένων.
22. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξακολουθήσουν να αξιοποιούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τον κοινό μηχανισμό για την εκλογική ανθεκτικότητα, ο οποίος διατίθεται από την Επιτροπή στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές, να ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές και πρακτικά μέτρα για τη διασφάλιση ελεύθερων, δίκαιων και ανθεκτικών εκλογών στην Ένωση, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη διαδικτυακή εγκληματολογική έρευνα, την παραπληροφόρηση και την κυβερνοασφάλεια των εκλογών, καθώς και την αμοιβαία στήριξη για την αντιμετώπιση απειλών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να συνεχίσουν και να εμβαθύνουν τη συνεργασία τους και την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές και της ομάδας συνεργασίας NIS, μεταξύ άλλων, όταν είναι αναγκαίο, μέσω κοινών συνεδριάσεων και επικαιροποιήσεων, εφόσον απαιτείται, του εγχειριδίου για την κυβερνοασφάλεια της εκλογικής τεχνολογίας, ιδίως πριν από τις επόμενες εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

VIII. Προστασία των συναφών με τις εκλογές πληροφοριών

23. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν μέτρα για την προστασία του τοπίου της πληροφόρησης γύρω από τις εκλογές και να διασφαλίσουν ότι οι ψηφοφόροι λαμβάνουν ορθές πληροφορίες εγκαίρως και με εύληπτο τρόπο.
24. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να στηρίξουν έργα, μεταξύ άλλων από την κοινωνία των πολιτών, οργανισμούς μέσω ενημέρωσης, ερευνητικά και εκπαιδευτικά ιδρύματα και πανεπιστήμια για την οικοδόμηση ανθεκτικότητας και την προώθηση της ευαισθητοποίησης του κοινού, του γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας και της κριτικής σκέψης για την αντιμετώπιση της χειραγώγησης των πληροφοριών, των παρεμβάσεων και της παραπληροφόρησης που σχετίζονται με τις εκλογές ή επηρεάζουν με άλλον τρόπο τις ελεύθερες, δίκαιες και ανθεκτικές εκλογές. Θα πρέπει να προωθούν το πρόγραμμα Erasmus + και το πρόγραμμα «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες» καθώς και τις ευκαιρίες χρηματοδότησης στο πλαίσιο του σκέλους «Δραστηριοποίηση και συμμετοχή των πολιτών» για τη στήριξη τέτοιων έργων.

25. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, με πλήρη σεβασμό της ελευθερίας της έκφρασης και άλλων θεμελιωδών δικαιωμάτων και δημοκρατικών αξιών, να υποστηρίζουν και να διευκολύνουν τη διαβίβαση ταχέων μηνυμάτων και απαντήσεων για την προστασία του τοπίου της πληροφόρησης γύρω από τις εκλογές, όπως μηνύματα για την πρόληψη ή την κατάρριψη της χειραγώγησης πληροφοριών και της παραπληροφόρησης σχετικά με τις εκλογικές διαδικασίες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να αναπτύξουν κατάρτιση για τις εκλογικές και άλλες αρμόδιες αρχές, ώστε να προστατεύεται το τοπίο πληροφόρησης γύρω από τις εκλογές και να διασφαλίζεται η ετοιμότητά τους για εντοπισμό, πρόληψη και κατάρριψη της παραπληροφόρησης σχετικά με τις εκλογές. Υπό αυτό το πρίσμα, όσον αφορά τη χειραγώγηση των πληροφοριών και τις παρεμβάσεις από το εξωτερικό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να κάνουν χρήση των υφιστάμενων εργαλείων, όπως η εργαλειοθήκη για τη χειραγώγηση των πληροφοριών και τις παρεμβάσεις από το εξωτερικό, για να συζητήσουν τις κατάλληλες αντιδράσεις και να στηρίξουν την ταχεία ανταλλαγή πληροφοριών, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του συστήματος ταχείας ειδοποίησης.
26. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, μέσω των εθνικών εκλογικών δικτύων τους, να διευκολύνουν τη συνεργασία σε εθνικό επίπεδο με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση με την κοινωνία των πολιτών, για την περαιτέρω ανάπτυξη και επικαιροποίηση βέλτιστων πρακτικών για τον εντοπισμό, τον μετριασμό και τη διαχείριση των κινδύνων χειραγώγησης των πληροφοριών, παρεμβάσεων και παραπληροφόρησης στις εκλογικές διαδικασίες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να διευκολύνουν τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών εκλογικών δικτύων και των πλατφορμών μέσων ενημέρωσης όσον αφορά τις πηγές επαληθευμένων πληροφοριών σχετικά με τις εκλογικές διαδικασίες, ώστε να ενισχυθεί η διάδοση αξιόπιστων πληροφοριών και να περιοριστεί η διάδοση ανακριβούς ή χειραγωγημένου περιεχομένου γύρω από τις εκλογές. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο περαιτέρω στήριξης των ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης και των οργανισμών ελέγχου γεγονότων στις δραστηριότητές τους για την αντιμετώπιση της χειραγώγησης των πληροφοριών και της παραπληροφόρησης κατά τη διάρκεια των εκλογικών περιόδων.
27. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν κοινά πρότυπα συνεργασίας για την προστασία των πληροφοριών σχετικά με τις εκλογές στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές, μεταξύ άλλων σε στενή συνεργασία με το σύστημα ταχείας ειδοποίησης, όσον αφορά τη χειραγώγηση των πληροφοριών και τις παρεμβάσεις από το εξωτερικό. Προς τον σκοπό αυτόν, τα κράτη μέλη θα πρέπει να χρησιμοποιούν τον κοινό μηχανισμό για την ανθεκτικότητα των εκλογών για την ανταλλαγή εμπειρογνομίας όσον αφορά την προστασία του τοπίου των πληροφοριών γύρω από τις εκλογές και να διοργανώνουν ειδικές ανταλλαγές με τη συμμετοχή εμπειρογνομώνων από κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις λόγω της γεωγραφικής τους θέσης ή άλλων τρωτών σημείων.

IX. Μέτρα σχετικά με τη χρηματοδότηση από τρίτες χώρες πολιτικών κομμάτων, πολιτικών ιδρυμάτων, προεκλογικών εκστρατειών και υποψηφίων

28. Για να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος παρέμβασης από τρίτες χώρες στις δραστηριότητες εθνικών πολιτικών κομμάτων, πολιτικών ιδρυμάτων, πολιτικών υποψηφίων και οργανώσεων προεκλογικών εκστρατειών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εντοπίσουν πιθανά κενά στη νομοθεσία τους και σε άλλα κανονιστικά μέτρα που σχετίζονται με δωρεές και λοιπή χρηματοδότηση από τρίτες χώρες. Σε αυτή τη βάση και κατά περίπτωση, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να αντιμετωπίζουν τα κενά αυτά, ιδίως με την προώθηση της διαφάνειας των δωρεών και άλλων μορφών χρηματοδότησης και με τον περιορισμό των δωρεών έως ένα ορισμένο ποσό ή με την απαγόρευση δωρεών σε εθνικά πολιτικά κόμματα, πολιτικά ιδρύματα, πολιτικούς υποψηφίους, οργανώσεις προεκλογικών εκστρατειών και, κατά περίπτωση, πολιτικά κινήματα, όταν οι δωρεές αυτές προέρχονται από τρίτες χώρες και οντότητες που εδρεύουν σε τρίτες χώρες ή από υπηκόους τρίτων χωρών που δεν έχουν δικαίωμα ψήφου στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή σε εθνικές εκλογές. Τα μέτρα που προβλέπονται σε αυτό το σημείο θα πρέπει να σέβονται πλήρως την αρχή της αναλογικότητας, τις δημοκρατικές αξίες και τα θεμελιώδη δικαιώματα.
29. Τα πολιτικά κόμματα και οι συνδεδεμένες με αυτά οντότητες θα πρέπει να διενεργούν εκτίμηση των κινδύνων που απορρέουν από δωρεές από τρίτες χώρες και δωρεές που ενδέχεται να συνδέονται με εγκληματικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της διαφθοράς, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, και του οργανωμένου εγκλήματος. Η εκτίμηση αυτή θα πρέπει να καλύπτει τις προεκλογικές εκστρατείες και τον εντοπισμό των δωρητών. Θα πρέπει να εξετάζει τις πραγματικές ή προβλέψιμες αρνητικές επιπτώσεις για τις ελεύθερες και δίκαιες εκλογές και να περιλαμβάνει μέτρα για την αντιμετώπιση των εντοπισθέντων κινδύνων.
30. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να προσδιορίσουν, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές, κοινά πρότυπα για τις δωρεές και τη λοιπή στήριξη από τρίτες χώρες σε εθνικά πολιτικά κόμματα, πολιτικά ιδρύματα και οργανώσεις προεκλογικών εκστρατειών, μεταξύ άλλων για τη βελτίωση της εποπτείας των υφιστάμενων υποχρεώσεων όσον αφορά τέτοιες δωρεές και στήριξη.

X. Διευκόλυνση της άσκησης των εκλογικών δικαιωμάτων στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

31. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, πολύ πριν από τις ημέρες των εκλογών, να προωθήσουν πρωτοβουλίες, μεταξύ άλλων σε τοπικό επίπεδο, με στόχο την αύξηση της προσβασιμότητας στις εκλογές και της πολιτικής δραστηριοποίησης. Οι δραστηριότητες αυτές θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης, ενημερωτικές εκστρατείες και άλλες δραστηριότητες προβολής μέσω πλατφορμών και διαύλων που χρησιμοποιούνται από διαφορετικές ομάδες πολιτών, συνέδρια ή συζητήσεις, για παράδειγμα με την προώθηση του διαλόγου μεταξύ των πολιτών της Ένωσης για συναφή με την Ένωση θέματα, ώστε να ενισχυθεί η καλύτερη κατανόηση των διαφορετικών οπτικών. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί σε νέες και νέους, ιδίως στα άτομα που ψηφίζουν για πρώτη φορά, καθώς και στην άρση των εμποδίων που περιορίζουν τις ευκαιρίες μελών διαφορετικών ομάδων να ψηφίζουν και να θέτουν υποψηφιότητα. Οι πληροφορίες σχετικά με τις εκλογές, συμπεριλαμβανομένης της μορφής και του περιεχομένου τους, θα πρέπει να προσαρμόζονται στις ειδικές ανάγκες των διαφορετικών αυτών ομάδων.
32. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να καθορίσουν ώρες ψηφοφορίας επαρκούς διάρκειας ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες όσο το δυνατόν περισσότερων ψηφοφόρων και να συμβάλλουν ώστε ο μέγιστος δυνατός αριθμός ατόμων να μπορούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα.
33. Πριν από τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για την αύξηση της ευαισθητοποίησης των μετακινούμενων πολιτών της Ένωσης σχετικά με τα εκλογικά τους δικαιώματα και υποχρεώσεις, τόσο ως ψηφοφόρων όσο και ως υποψηφίων. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να διαμορφώσουν τις συνθήκες υπό τις οποίες οι μετακινούμενοι πολίτες της Ένωσης θα μπορούν να έχουν εύκολη πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο και το καθεστώς εγγραφής τους. Όταν οι τοπικές αρχές είναι αρμόδιες για την εγγραφή μετακινούμενων πολιτών της Ένωσης στους εκλογικούς καταλόγους, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για τη στήριξη των εν λόγω αρχών, μεταξύ άλλων μέσω διοικητικής καθοδήγησης, στις ενέργειές τους για την ενημέρωση των μετακινούμενων πολιτών της Ένωσης σχετικά με τα εκλογικά τους δικαιώματα βάσει του ενωσιακού δικαίου. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης, σε συμμόρφωση με τους εκλογικούς τους κανόνες, να λαμβάνουν μέτρα για να ενημερώνουν τους πολίτες τους που ζουν σε τρίτες χώρες σχετικά με τον τρόπο και τον τόπο άσκησης του εκλογικού τους δικαιώματος.
34. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να προβλέπουν επαρκώς ευρεία επιλογή γλωσσών για την επεξήγηση της εκλογικής διαδικασίας στους ψηφοφόρους.

XI. Ενίσχυση του ευρωπαϊκού χαρακτήρα των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

35. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθιστούν δυνατή την ανακοίνωση των υποψηφίων και την έναρξη της προεκλογικής εκστρατείας στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τουλάχιστον 6 εβδομάδες πριν από την ημέρα των εκλογών.
36. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν και να διευκολύνουν την παροχή πληροφοριών στο κοινό σχετικά με τους δεσμούς μεταξύ εθνικών πολιτικών κομμάτων και ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων πριν και κατά τη διάρκεια των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Θα μπορούσαν να το πράξουν επισημαίνοντας έναν τέτοιο δεσμό στα ψηφοδέλτια και υποστηρίζοντας τη διάδοση των εν λόγω πληροφοριών από τις σχετικές αρμόδιες αρχές.
37. Τα εθνικά πολιτικά κόμματα που συμμετέχουν στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενθαρρύνονται να γνωστοποιούν δημοσίως, πριν από την έναρξη της προεκλογικής εκστρατείας, με ποιο ευρωπαϊκό πολιτικό κόμμα συνδέονται ή βρίσκονται σε διαδικασία σύνδεσης. Τα εθνικά πολιτικά κόμματα θα πρέπει να προωθούν μέτρα που αποσκοπούν στην αύξηση των γνώσεων των μελών τους σχετικά με τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
38. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο λήψης κατάλληλων μέτρων για να βοηθήσουν τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα και τις πολιτικές ομάδες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να διεξαγάγουν τις εκστρατείες τους στο πλαίσιο των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

XII. Αντιμετώπιση του κινδύνου πολλαπλής ψήφου στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

39. Σε εύθετο χρόνο πριν από τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν στους μετακινούμενους πολίτες της Ένωσης πληροφορίες σχετικά με τους κανόνες και τις κυρώσεις που σχετίζονται με την πολλαπλή ψήφο.

40. Όταν, στο πλαίσιο των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ένας πολίτης διαγράφεται από τους εκλογικούς καταλόγους ενός κράτους μέλους προκειμένου να ψηφίσει σε άλλο κράτος μέλος, το πρώτο κράτος μέλος θα πρέπει ταυτόχρονα να εξετάσει το ενδεχόμενο λήψης μέτρων για να αποφευχθεί το ενδεχόμενο η διαγραφή αυτή να επηρεάσει την εγγραφή του εν λόγω πολίτη στους εκλογικούς καταλόγους για τις εθνικές εκλογές.

XIII. Ενίσχυση των εκλογικών δικτύων, της εκλογικής συνεργασίας και της υποβολής εκθέσεων

41. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν μέτρα για την προώθηση και την ενίσχυση της συνεργασίας στο πλαίσιο των εθνικών εκλογικών δικτύων, προκειμένου να προωθηθούν ελεύθερες, δίκαιες και ανθεκτικές εκλογές. Τα μέλη των εθνικών εκλογικών δικτύων θα πρέπει να ανταλλάσσουν πληροφορίες για θέματα που μπορούν να επηρεάσουν τις εκλογές, μεταξύ άλλων εντοπίζοντας από κοινού απειλές και κενά και ανταλλάσσοντας πορίσματα και εμπειρογνωσία. Προς τον σκοπό αυτόν, τα εθνικά εκλογικά δίκτυα μπορούν να συνεργαστούν με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως ερευνητές, πανεπιστήμια, εκλογικούς παρατηρητές και υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα εθνικά εκλογικά δίκτυα θα πρέπει να συνεργάζονται με τα εθνικά κοινοβούλια. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποστηρίζουν τα εθνικά εκλογικά δίκτυα παρέχοντάς τους επαρκείς πόρους και μέσα, και διασφαλίζοντας ότι διαθέτουν το αναγκαίο πλαίσιο για τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων τους.
42. Ενόψει των εκλογών του 2024 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενισχύσουν τη συνεργασία σε συναφή με τις εκλογές θέματα στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές, μεταξύ άλλων μέσω επιχειρησιακών αξόνων εργασίας για την αντιμετώπιση της συγκεκριμένης χρηματοδότησης από τρίτες χώρες, καθώς και σχετικά με δραστηριότητες και στρατηγικές ευαισθητοποίησης, μεταξύ άλλων. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να συνεχίσουν την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και προοπτικών για την προώθηση της άσκησης των εκλογικών δικαιωμάτων και τη στήριξη της δημοκρατικής διεξαγωγής των εκλογών και του υψηλού ποσοστού προσέλευσης στις εκλογές του 2024 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και πέραν αυτών.
43. Η Επιτροπή θα διεξαγάγει, κατά περίπτωση, συζητήσεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές, σε στενή συνεργασία με άλλα σχετικά ευρωπαϊκά δίκτυα, συμπεριλαμβανομένων του συστήματος ταχείας ειδοποίησης, όσον αφορά τη χειραγώγηση των πληροφοριών και τις παρεμβάσεις από το εξωτερικό, και της ομάδας των ευρωπαϊκών ρυθμιστικών αρχών για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων, σχετικά με τα μέτρα και τις δράσεις που αναλαμβάνονται σύμφωνα με την παρούσα σύσταση.
44. Τα κράτη μέλη καλούνται να διαβιβάσουν, εντός 6 μηνών από τις εκλογές του 2024 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, πληροφορίες σχετικά με τη διεξαγωγή των εν λόγω εκλογών στην επικράτειά τους, μεταξύ άλλων σχετικά με τα μέτρα για την εφαρμογή της παρούσας σύστασης, και, κατά περίπτωση, συναφείς πληροφορίες σχετικά με την παρακολούθηση των εκλογών από τους πολίτες.
45. Αρχής γενομένης από το 2025 τα κράτη μέλη θα πρέπει, άπαξ ετησίως, να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας σύστασης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνεργασίας για τις Εκλογές.
46. Το αργότερο 1 έτος μετά τις εκλογές του 2024 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες που θα έχουν διαβιβάσει τα κράτη μέλη σύμφωνα με το σημείο 44, θα αξιολογήσει τον αντίκτυπο της παρούσας σύστασης στο πλαίσιο της έκθεσης της Επιτροπής σχετικά με τις εκλογές του 2024 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Βρυξέλλες, 12 Δεκεμβρίου 2023.

Για την Επιτροπή
Didier REYNDEERS
Μέλος της Επιτροπής